

Hans Brans

Komen & Gaan

een vierluik

- Instappen / Uitstappen
  - Connie en Nico
    - Appeltje
      - Uitweg
        -

Komen & Gaan

bestaat uit vier eenakters, die zowel afzonderlijk als in één vierluik gespeeld kunnen worden door in totaal elf acteurs.

© **Hans Brans,**
2004

Greate Buorren 33
9034 EJ Weidum

Tel.: 058-2519544
E-mail: hans.brans@planet.nl

De toneelteksten uit dit boekje mogen niet worden vermenigvuldigd of opgevoerd zonder schriftelijke toestemming vooraf.

*Toestemming aanvragen bij Auteursrechtenbureau **Bredero**, Krommenie, Nederland.*

Komen & Gaan

bestaat uit vier afzonderlijke eenakters, die tezamen ook als vierluik gespeeld kunnen worden. Allemaal gaan ze over mensen die rakelings langs elkaar scheren, zonder dat ze erin slagen om elkaar vast te houden of samen verder te gaan. Dit thema krijgt op uiteenlopende wijze vorm: soms kluchtig, soms absurdistisch, maar dan plotseling met een dramatische inslag.

- Op een verlaten perron probeert een oudere vertegenwoordiger contact te krijgen met een vreemd, verwaarloosd meisje. Als dat niet lukt reageert hij zijn teleurstelling af op een argeloze leraar.
- Dezelfde leraar komt met goed en slecht nieuws langs bij een familie die op het punt staat met vakantie te vertrekken. Temidden van de chaos zit de huisvader bij de pakken neer. Terwijl de leraar vruchteloos probeert om de tweelingdochters uit elkaar te houden, gooien de moeder des huizes, de huishoudster en de jongste zoon voortdurend roet in het eten.
- Als de familie vertrokken is blijft de oude huishoudster in de derde eenakter alleen achter in het lege huis. Ze is bang om in zichzelf te praten, maar laat zich gerust stellen door een sprekende appel. Die roept haar op om het leven niet zomaar voorbij te laten gaan. Wanneer haar zoon langs komt om haar op te halen slaat hij haar droom onbedoeld in stukken.
- In de laatste eenakter zien we naast de zoon ook het verwaarloosde meisje terug uit de eerste eenakter. Ze dringt een gesloten stationsrestaurant binnen en maakt het de serveerster knap lastig met leugens en halve waarheden over haar vriend. Stapje voor stapje wordt duidelijk wat die heeft uitgevreten en wat de inhoud is van het mysterieuze potje dat het meisje al die tijd met zich meezeult.

Inhoud

1. Instappen / Uitstappen	-	1
2. Connie en Nico	-	14
3. Appeltje	-	30
4. Uitweg	-	51

Personages

1. Instappen & Uitstappen

Tanja ◀
Anita ◀
Bernd
Edwin ▶

2. Connie en Nico

Edwin ◀
Gerard van Buren
Caroline van Buren - van Balen
Connie
Arnold
Hommie ▶

3. Appeltje

Hommie ◀
Stem
Rudy ▶

4. Uitweg

Rudy ◀
Anita ▶
Tanja ▶

Instappen & Uitstappen

eenakter

Deel 1 van het vierluik

‘Komen & Gaan’

© Hans Brans,
Weidum, april 2004

Personages:

Stem omroepster	<i>de stem van Tanja, 28 jaar</i>
Anita	<i>19 jaar</i>
Bernd	<i>rond de zestig</i>
Edwin	<i>begin dertig</i>

(Een leeg perron, met bankje. Op het bankje zit Anita, een verwaarloosde, jonge vrouw die glazig voor zich uit staart. Naast haar staat een boodschappentas op de grond. Langzaam komt Bernd op gewandeld van rechts met een koffertje in de hand. Hij heeft een vriendelijk, verzorgd uiterlijk en draagt een eenvoudige, maar dure jas. Hij loopt door tot de linkerkant van het toneel. Terwijl de metalige stem van de omroepster uit de luidsprekers klinkt komt Edwin ook van rechts met een identiek koffertje. Edwin ziet er sportief, maar netjes uit. Hij blijft aan de rechterkant staan.)

STEM Dames en heren. Hier volgt een mededeling. Er heeft een incident plaatsgevonden. Hoe zal ik het zeggen? Een uh.., een vervelend incident heeft er plaatsgevonden. Vervelend voor u, maar voor ons ook. Het spijt me maar tussen....., uh.. Tussen.. uh.. Zutphen en.. *(Geritsel van papier. Zacht)* Waar heb ik het nou? Zevenaar? Nee, dat was gisteren.
(Gemompel van een onverstaanbare stem op de achtergrond.)
Nou in ieder geval een ernstige.. eh treinstoring dus in baanvak..., uh baan-vak - uh - ze-ven-tien meen ik - nou ja, doet er niet toe, in ieder geval ergens onderweg, áán het spoor, of bij het spoor, of op het spoor - òp het spoor ja - is iets gebeurd, waardoor u nu niet, ik herhaal NIET, kunt instappen.
(Edwin gaat rechts af)
Er is daar iemand voor de trein gesprongen, of gaan liggen heb ik begrepen, maar dat soort details onthoud ik u liever, die vertellen wij liever niet, die kunt u er net zo goed zelf bij bedenken, want het is zo al erg genoeg.
(Bernd gaat ook rechts af.)
Onze excuses, ook al kunnen wij er zelf natuurlijk niets aan doen. Heel vervelend allemaal. Het was namelijk het buurmeisje van een vriendin van mij die vroeger veel bij ons logeerde, die vriendin dan. En ik bij haar, natuurlijk. Anita heette ze, dat buurmeisje dan, want m'n vriendin heet Francien. Een ontzettende leuke, vrolijke meid, m'n vriendin dan. Dat buurmeisje ook wel, tenminste tot dat..
(stilte, zacht) Wat? *(pauze)*. O. Uw nieuwe trein staat weldra gereed en te wachten op spoor Vier B. Ik herhaal: Vier B.
(twee klikken van de microfoon, dan haastig:) Waar vindt u perron Vier B, vraagt u zich af. Als u het perron aan de ene kant afloopt, dus niet richting bloemen, maar voorbij die abortus-reclame, dan vindt u daar een trap - let op de treden - die u op zijn beurt naar de trap van perron - *(pauze, zacht)* Wat? -

(Stilte. Dan klinkt er zachte muziek, die even later met een harde kraak wordt afgebroken.)

STEM Geachte reizigers. Hier ben ik weer met een nieuwe mededeling. De trein voor de reizigers richting, eh.. *(papiergeritsel)*, richting, eh, even kijken, die kant op, zal ik maar zeggen. Die vertrekt niet. Ik herhaal NIET. Ik bedoel ik herhaal WEL, maar hij gaat NIET. Tenminste NIET van perron Vier B. Ik herhaal Vier B. Niet dus. Nu niet. Van Vier B, tenminste.
(Edwin komt weer op, even later gevolgd door Bernd. Ze nemen dezelfde plaatsen in.)
In plaats daarvan vertrekt hij nu toch, dat wil zeggen, binnenkort, van perron Vijf A, waar u zich net dus ook al bevond.
(zacht) Wat?
(pauze, gemompel) Dan nog even een nagekomen correctie: Anita heeft geen, ik herhaal, geen zelfmoord gepleegd. Tenminste niet doordat ze voor uw trein was gaan liggen. Daar weten wij niets van. Dank u.

(Pauze. Muzak. Bernd kijkt even naar Edwin. Edwin kijkt naar Bernd.)

- STEM Goedemiddag. Ik heb goed nieuws en slecht nieuws.
(Edwin zucht en gaat weer rechts af. Bernd kijkt op zijn horloge en dan in zijn agenda. De omroepster praat nu snel.)
Het goede nieuws is dat de treinstoring in baanvak zeventien een gepasseerd station is. Die is afgelast. Daarom en vanwege verschillende andere redenen, waarover ik op dit moment niet teveel mededelingen kan doen, vertrekt uw trein toch weer op station Vier B. Ik herhaal: Vier B. Hij staat bij-ij-ijna gereed en kan ieder moment binnenrollen. Op Vier B dus. Ik ben zelf blijven zitten in Vier B, op de Havo dan, dus vandaar dat ik dat zo goed onthou. Zou u zo vriendelijk willen zijn die kant op te komen? Niet langs de bloemen dus, maar de andere kant op langs die reclame en val niet van de trap. Dank u. Het slechte nieuw -. *(zacht)*
Wat? O.
(Krak. Bernd heeft inmiddels zijn agenda weer opgeborgen en loopt nu snel naar rechts. Dan ziet hij Anita zitten.)
- BERND Zal ik deze even voor u mee nemen?
(Hij pakt haar tas op.)
De trein vertrekt zo, vanaf het andere perron.
- ANITA *(Alsof ze wakker wordt.)* Hè? Nee. La' maar.
- BERND U moet toch met de trein?
- ANITA Wat?
- BERND *(hard)* Moet u niet met de trein?
- ANITA Waarom?
- BERND U kocht toch vóór mij een kaartje aan de kassa?
- ANITA O ja?
- BERND Ja, naar Zwolle.
- ANITA *(lichtelijk verbaasd)* Naar Zwolle?
- BERND *(Kijkt op zijn horloge, gaat naast haar zitten)*
Kan ik u misschien van dienst zijn?
- ANITA Heb je geld?
- BERND *(geïrriteerd)* U heeft toch zelf geld? U heeft net een treinkaartje gekocht.
- ANITA Nou dan niet.
- BERND Waarvoor heeft u dan geld nodig?
- ANITA Ik heb niks nodig. Rot maar op. *(Ze wendt zich af.)*

BERND   Nou ja!
(Hij staat op, loopt weg. Stopt, bedenkt zich.)
 Nou nee.
(Hij loopt naar haar terug, zoekt een andere toon.)
 Als ik je nou geld geef, wil je me dan vertellen wat je ermee gaat doen? *(Hij trekt zijn portefeuille.)*

ANITA   Je?

BERND   Pardon?

ANITA   Net zei je nog u.

BERND   Is dat zo?

ANITA   Nou je met geld aankomt zeg je je.

BERND   Neem me niet kwalijk. Eh... *(onthand)*

ANITA   *(kijkt naar de portefeuille)*
 Je geeft het geld toch niet als ik zeg waar het voor is.

BERND   Je hoeft het pas daarna te zeggen. Hoeveel wil je hebben? Twintig euro?

ANITA   Ik ben geen hoer.

BERND   Nou ja. Neem me niet kwalijk. Dat bedoel ik toch helemaal niet. Ik hoef er niks voor terug. Hier.
(Hij houdt haar een biljet van twintig voor. Ze aarzelt, pakt het aan. Bergt het ergens diep onder haar kleren op. Ze bijt op haar onderlip. Hij wacht.)
 Nou?

ANITA   Wat nou?

BERND   Wat ga je er mee doen?

ANITA   Wat kan jou dat nou schelen?

BERND   Wat houden we nou afgesproken?

ANITA   We? We? Ik heb niks afgesproken.

BERND   Dat dacht ik wèl.

ANITA   Rot op, man. Ik hoefde er niks voor te doen. Zei je zelf.

BERND   Nou ja zèg!
(Hij loopt verontwaardigd weg. Stopt.)
 Nou, nee.
(Hij kijkt op zijn horloge, haalt zijn schouders op, keert bij haar terug.)
 Mag ik vragen hoe je heet?

ANITA Mij best. *(pauze)*

BERND Nou?

ANITA Waarvoor wil je dat weten?

BERND Zomaar.
(Ze haalt haar schouders op. Hij steekt zijn hand uit.)
Ik heet Bernd, Bernd Verbrug.
(Na veel aarzeling geeft Anita een slap handje terug.)
En jij?

ANITA *(haalt haar schouders op)* Wat kan jou het schelen?

BERND *(zucht, heeft moeite niet weg te lopen)*
Nou ja! Wat is er met jou aan de hand? Waarom die, die, die - onwil, die terughoudendheid, dat wantrouwen, die boosheid? *(stilte)*

ANITA Wat doe jij? *(ze knikt naar het koffertje)*

BERND Ik? O ik..., ach. Ik ben..eh., ik heb een kantoorbaan.

ANITA O.

BERND Ja. Als je het weten wilt, ik heb het hier zelfs op een kaartje staan.
(Hij vist het uit zijn zak. Ze pakt het niet aan.)
Kijk ik ben 'After Sales Quality manager' bij 'Peekthru, International Plexiglass Company.' Een soort vertegenwoordiger. Tja, je moet wat doen voor de kost.
(stilte)
En jij?
(Ze zucht, haalt haar schouders op. Hij bergt het kaartje op.)
Je bent een mooie, jonge vrouw. Met een beetje.. hè, een beetje opmaak of zo zou je er veel beter uit kunnen zien. Ja, ik wil niks van je hoor. Je zou m'n dochter kunnen zijn. Ik heb een dochter van jouw leeftijd.

ANITA Zo? *(Zucht, verbergt haar gezicht in haar handen.)*

BERND Ja, Rosita heet ze. Ze studeert chemie in.. - Nou ja, studeerde. Ze is er mee op gehouden. Afijn, dat doet er niet toe. *(pauze)*
Ben je ... Ben je ergens verdrietig om? *(stilte)*
Ik probeer te begrijpen waarom..., waarom je hier maar blijft zitten. *(pauze)* Is er iets gebeurd? *(pauze)* Wat moet je in Zwolle?
(stilte, geen antwoord).
Je hoeft het mij niet te zeggen, hoor. Ik kan er alleen niet tegen als mensen, zoals jij, dat ze zomaar blijven zitten. Dat ze niet.. húp. Er vandoor gaan. Je moet niet bij de pakken neer blijven zitten.

ANITA Rosita?

BERND Ja, Rosita.

ANITA Anita.

BERND Nee. Ro- O! Jij heet... Leuke naam. Anita.
(Hij meent dat hij die naam eerder gehoord heeft, maar kan er niet op komen.)
Anita, Rosita, wat toevallig. Mijn dochter is vorige week... Nou ja, dat doet er niet toe. Vertel eens, Anita -
(Anita, zucht, slikt, staat op, gebaart met haar handen, wil iets zeggen, gaat toch weer zitten, maakt een afwerend gebaar, verbergt dan haar gezicht. Pauze)
Ik kan je niet helemaal volgen. Je zit je me toch niet in de maling te nemen, voor het geld of zo?
(Ze schudt van nee, pakt haar tas en staat op.)
Neem me niet kwalijk, dat neem ik terug. Ga zitten, alsjeblieft.
(Ze gaat zitten.)
Ben je, ..uh, aan de drugs?
(Ze haalt haar schouders op.)
Heb je ... geldgebrek, schulden? *(idem)*.
Ben je weg gelopen? *(idem)*
Heb je iemand verloren?
(Haar hoofd gaat naar beneden. Knikte ze ja?)
Familie? Een vriend?
(Ze knikt steeds van nee. Tranen wellen in haar op).
Iemand anders? Een kind?

ANITA Hou toch je bek!! Pleur op!

BERND *(schrikt, komt overeind)* Het spijt me. Ik had je graag willen helpen. Maar goed, dan ga ik maar. Zal ik maar gaan?
(Stilte, huilt Anita? Bernd gaat weer zitten, wil een hand op haar rug leggen, ziet er vanaf.)
Mag ik je een kopje koffie aanbieden?
(Ze reageert niet.)
Ik ga toch niet meer naar m'n werk. Laat ze maar barsten. Ik heb er even helemaal geen zin in.
(Hij staat op.) Ga je mee?

ANITA Nee, dank u.

BERND Ga je naar Zwolle?
(Ze schudt van nee.)
Ga je naar huis?
(Ze haalt haar schouders op.)
Heb je wel een huis? *(idem, stilte)*
Je bent geen prater. Ik ook niet hoor. Maar vergeleken bij jou...

STEM *(krak)* Dames en heren. Hallo. Daar was ik weer. Er is een wijziging in... in..uh.
In de bestemming voor.. Wacht even. *(krak)*

BERND Dus ik kan niks voor je doen? Zal ik maar gaan?

ANITA *(Ze schudt haar hoofd, haalt een lichtbruine papieren zak uit haar tas en geeft die aan Bernd. In de zak zit een donkere glazen pot, maar dat zien we niet.)*

Wilt u dit voor mij bewaren?

BERND Ik? Wat is dat?

ANITA Wilt u het voor me bewaren?

BERND Ja, best. Hoe lang? *(Anita haalt haar schouders op.)* Maar hoe krijg je het dan terug?

ANITA Ja? Alstublieft?

BERND Goed. Mag ik weten wat er in zit?

ANITA Ja. Nee! Liever niet.

BERND Goed. En als ik thuis ben, mag het dan wel? Of ook niet? *(Ze haalt haar schouders op.)* Maar ik hoef het natuurlijk helemaal niet te weten. Het is niet voor mij bestemd, niet?
(Ze schudt haar hoofd. Tranen wellen in haar op, ze huilt. Hij kijkt van haar naar de papieren zak en terug.)
Ik bewaar het, ik beloof het.

ANITA *(Ze staat plotseling op, pakt haar tas, geeft hem een hand.)*
Dank u wel. U heeft - . U bent - . Dag meneer.
(Ze geeft hem vluchtig een zoen op zijn wang en gaat dan snel rechts af. In het voorbijgaan loopt ze langs Edwin, die net het perron op gaat. Bernd staart haar verbluft na, het pakje in zijn hand.)

BERND *(stilte)* Niet te geloven.

EDWIN *(pauze, aarzelt)* Is er iets?

BERND Pardon?

EDWIN Kan ik u misschien van dienst zijn?

BERND O. *(herstelt zich)* Nee, dank u.
(Hij gaat op het bankje zitten. Edwin ook. Hun koffertjes staan tussen hen in. Bernd heeft de zak met de pot erin op zijn knieën. Hij wil nu toch praten, maar weet niet hoe hij beginnen moet.)
Wat.. *(pauze)* Uh... *(pauze)* Die.. *(pauze)*

EDWIN Ja?

BERND Die..., die vrouw daar -

EDWIN Ja.

BERND Dat meisje -

EDWIN Ja.

BERND U heeft d'r gezien?

EDWIN Ja, ja.

BERND *(Hij schudt zijn hoofd, stilte.)* Ik snap het niet. *(stilte)*

EDWIN Wat niet?

BERND *(stilte)* Neemt u me niet kwalijk, dat ik u lastig val.

EDWIN Nee, nee.

BERND Het is niet mijn gewoonte om... Ik heb u wel vaker gezien, in de trein. Maar - ik begrijp het niet. Neemt u me niet kwalijk. Mag ik u iets voorleggen?

EDWIN Ja, natuurlijk.

BERND Ze zat hier, waar u nu zit, of nee, waar ik nu zit en ik zat daar waar u nu zit en ze sprak mij aan, of nee, ik sprak haar aan, of - nou ja, in ieder geval, er was iets met haar. *(stilte)*

EDWIN Ja?

BERND Maar wat?

EDWIN Ja?

BERND Wat? Wat?

EDWIN Ik weet het niet.

BERND Nee, natuurlijk niet. U kunt het niet weten. Maar ik, ik had het moeten weten. Ze was.. - hoe zeg je dat? Ongelukkig, in ieder geval. Ze had iemand verloren geloof ik. Of schulden. Ik denk dat ze van huis is weggelopen. Ze heeft me dit gegeven, om te bewaren. Maar ze heeft m'n adres niet eens! *(pauze)* Het klinkt misschien wat dramatisch, maar ik kreeg het idee, dat ze - er een eind aan wou maken.

EDWIN Dat doen mensen zo maar niet.

BERND O nee?

EDWIN Niet als ze ermee dreigen. Vaak is het gewoon een roep om aandacht. Volgens mij tenminste. *(Stilte. Hij kijkt naar het pakje.)* Wat zit daar in?

BERND Geen idee. *(Edwin ziet dat Bernd niet van plan is het open te maken)* Ik kan het niet uitstaan. Dat ik het niet weet.

EDWIN Wat er in zit?

BERND Dat ik niet weet, wat er met haar is. Wat is er met haar gebeurd? Wat was ze van plan? Waarom was ze zo ongelukkig?

EDWIN U had haar graag willen helpen.

BERND *(Kijkt hem kwaad aan)* Wat een stompzinige opmerking. *(pauze)* Neem me niet kwalijk. Ja.
(Hij zet de zak met de pot naast zijn koffertje op de grond.)

EDWIN Het was maar een vraag.

BERND Ja, ja.

EDWIN Ik vond dat ze d'r nogal verlopen bij liep.

BERND Wat doet dat er nou toe?

EDWIN Ik beschrijf alleen wat ik gezien heb.

BERND Nou en?

EDWIN Nogal nadrukkelijk verlopen. Vond ik. Typisch een vraag om aandacht.

BERND Ja nou èn?

EDWIN Het zou best kunnen dat ze suïcidaal is. Wie zal het zeggen. Maar u zegt zelf dat ze zich niet wou laten helpen. Het klinkt misschien hard meneer, maar ik werk zelf veel met jonge mensen, en ik ben ervan overtuigd geraakt dat je mensen niet kunt helpen als ze zich niet willen laten helpen.

BERND Wat een kletsboek. Mijn dochter -

EDWIN Dat is mijn opvatting. Als mensen maar een beetje open staan, dan kan je er wat mee. Maar het is een illussie om te denken dat je ooit echt tot zo iemand doordringt. Mensen kennen zichzelf niet eens, laat staan een ander.

BERND Wat een kolder. Daar neem ik nou een vrije dag voor. Om naar deze onzin te luisteren. Ik heb u hier al vaak zien staan, meneer, met dat koffertje, en eigenlijk heb ik altijd wel gedacht, dat u - nou ja.

STEM *(krak)* Dames, heren ook. Wilt u even een stapje terug doen? De sneltrein komt eraan. En die stopt echt niet hoor. Dus wees voorzichtig. En niet in- of uitstappen.
(krak)

EDWIN Ik heb u ook gezien, meneer, drie keer in de week. En dat koffertje, die van mij bedoel ik, dat heb ik toevallig gekregen, op mijn verjaardag.

BERND O, en sinds die tijd meent u de wijsheid in pacht te hebben.

EDWIN U hoeft niet zo giftig te doen!

BERND Vlieg op. Vlegel!

(Met veel lawaai raast een sneltrein voorbij. Door de voorbij flitsende ramen zien

we Bernd Edwin bedreigt met het koffertje. Er wordt geroepen, maar we horen niets. Edwin wendt de slag af en Bernd komt ten val. Edwin helpt hem weer op het bankje.)

- BERND *(Vermoeid)* Neem me niet kwalijk. Ik denk dat als ik nu in uw plaats hier was gearriveerd en u had hier gezeten met haar, zoals ik nu heb gedaan, dan had u wellicht hetzelfde tegen mij gezegd als ik tegen u gezegd heb. En misschien had ik ook wel hetzelfde tegen u gezegd als u net tegen mij zei:
- EDWIN *(Kan hem niet volgen.)* Ja? En?
- BERND ‘Mensen kennen zichzelf niet eens, laat staan een ander.’
- EDWIN Ja, dat zei ik.
- BERND Ik ook. Onze rollen zijn dus, als ik mij zo mag uitdrukken, inwisselbaar.
- EDWIN Nou, dat weet ik zo net nog n -
- BERND Jawel! Inwisselbaar! U denkt dat u anders bent. Dat u het allemaal wel weet. En dat denk ik ook. Belachelijk. U en ik: wij snappen er niets van, niets! En dat is een moeilijk te verteren gedachte. Heel moeilijk. Ik had liever niet dat ik inwisselbaar was met zo’n betweterig lapzwan als u, maar het is niet anders.
- EDWIN Ik ben geen -
- BERND Nee hoor. U bent een fatsoenlijk mens, net als ik. Heeft u kinderen? Wat doet u?
- BERND Ik ben -
- BERND En toch weet u niet waar u het over heeft. Iedereen loopt hier de hele dag met een soort papieren zak op zijn hoofd. En dan ineens, dan zie je iemand. Denk je. Dan denk je: ik - *(pauze)*
- EDWIN Ik snap niet helemaal -
- BERND U heeft geen benul hoe pijnlijk dit is. *(stilte.)*
Ik heb een dochter, die net zo oud is als dat meisje.
- EDWIN Ja?
- BERND We zien haar niet meer. Ze wil niks van ons weten. Wat bezielt haar? Wat doen we verkeerd? Waarom kunnen we niet..? *(Hij maakt een gebaar van uitwisseling)* Afijn, waarom vertel ik u dit eigenlijk?
- EDWIN Neemt me niet kwalijk, maar ik vind u een behoorlijke egoïst.
- BERND Pardon?
- EDWIN U bent alleen maar met uw eigen sores bezig. En die projecteert u dan op dat meisje.

BERND O, dus u begrijpt het wel? Meneer is zeker psycholoog? Goh! En doet u ook intelligentie-tests? Wel eens een op uzelf toegepast?

EDWIN Waarom doet u zo hatelijk? Psycholoog! Ik scheld u toch ook niet uit voor.., voor.. - vertegenwoordiger.

BERND Vertegenwoordiger? Vertegenwoordiger? Godbewaarme.

EDWIN Maar ik weet toevallig wel wat van jonge mensen. Een kind kan zien dat dat kind hulp nodig heeft, professionele hulp. En het enige wat u doet is emmeren over uw dochter en over die koffers.

BERND U snapt er gewoon niets van. Niets, niets, niets. *(Hij stopt het pakje van Anita in zijn koffertje en zet dat op de grond.)*

EDWIN O, en u wel? U heeft een uur met d'r gepraat en u weet niet eens wat er met d'r aan de hand is, behalve dat ze op uw dochter lijkt.

BERND *(woest)* O, dat weet ik niet? Dat weet ik niet? Nee, dat weet ik niet. Dat weet ik niet. Dat zeg ik! Ik weet het niet! Ik weet - *(stop abrupt, maakt een hulpeloos gebaar, zakt neer op het bankje. Het huilen staat hem nader dan het lachen. Stilte.)*

EDWIN U kòn het ook niet weten, misschien. *(pauze)* Is uw dochter..?

BERND Laat die er nou maar buiten.

EDWIN Ziet u. Dat bedoel ik. U wilt haar helpen, zij doet de deur dicht. Toedeloe. Ik wil u helpen, u doet de deur dicht. Toedeloe. Zo gaat het altijd. Zij wil mij helpen, ik doe de deur dicht. Toede-

BERND Wie?

EDWIN Laat maar. *(pauze)* Wat zit er in dat pakje?

BERND Gaat u niets aan.

EDWIN Weet u wat er in zit?

BERND Dat pakje blijft dicht. Dat heeft ze me in vertrouwen gegeven.

EDWIN Maar dat pakje kan iets over haar bevatten. Een aanwijzing, iets waardoor ze geholpen kan worden.

BERND Door jou zeker? Huh!

EDWIN Ik ben helemaal geen psycholoog. Ik ben -

BERND Wat kan mij dat schelen!

EDWIN Maakt u dat pakje nou open.

- BERND Nee. Ze heeft het mij in vertrouwen gegeven. Ik ben niet van plan dat vertrouwen te beschamen om uw ordinaire nieuwsgierigheid te bevredigen.
- EDWIN Je praat als een boek. Egoïst.
- BERND Je? Nu is het ineens 'je'? Meneer, laten we dit gesprek als mislukt beschouwen. Ik heb de eer u te groeten.
(Hij pakt zonder erg Edwins koffertje van de bank en vertrekt.)
- EDWIN *(roept hem na)* Mislukt hè? Dat is dan voor jou de tweede keer vandaag! Tot maandag, vader. *(Hij gaat op het bankje zitten, staat meteen weer op, luid:)* O ja. En ik ben leraar! Nederlands! Ik hou van onze taal! Van lesgeven! Ik hou van Strawinsky en van tagliatella en van meisjes met kleine tietjes! En ik maak het uit met haar! Nou? Zo moeilijk is het toch niet om even te luisteren? Om even CONTACT TE MAKEN! *(pauze, gaat weer zitten, zacht)* Als je maar op tijd van huis gaat. Verdomme.
- STEM *(krak)* Hoi. Jammer, jammer, jammer, maar de trein waar ik u zo juist al wat over vertelde is afgelast. Niet om de reden die u misschien denkt, maar wel om een andere reden. Neemt u even rustig een kopje koffie in de restauratie, het derde kopje is gratis en voor u het weet is de volgende trein alweer in aantocht. *(krak)*

(Edwin heeft inmiddels gezien dat hij het verkeerde koffertje heeft. Hij opent het en haalt het pakje eruit. Hij opent de zak, haalt er een donkerkleurig pot uit ter grootte van een flinke jampot. Vanaf de andere kant zien we Anita weer op komen. Ze kijkt met grote ogen naar de fles, waarvan Edwin nu probeert de deksel af te draaien.)
- ANITA Hee. Blijf af!
- EDWIN Hè!? Wat!? Jezus, ik schrik me 'n hartverzakking. Sorry. Is deze van jou? Ik had je niet horen komen. Die meneer van daarnet, met wie je gesproken had, die heeft de verkeerde koffer meegenomen. Hij heeft mijn koffer en ik - *(realiseert zich iets)* O, Jezus, m'n koffer! M'n Multatulli-les! *(staat op)* Is deze van jou? *(Hij geeft Anita de fles)* Tot ziens, ik bedoel dag. *(Hij loopt snel weg, komt dan weer terug.)* Ik heb begrepen dat je - je wacht op de trein?
- ANITA Ja.
- EDWIN En je wilt..? Je gaat..? Ik bedoel je gaat niet...- ?
- ANITA Naar Zwolle?
- EDWIN O, naar Zwolle. Gelukkig. Mooie stad. Uh. Moment. *(pakt een pen uit zijn binnenzak en schrijft daamee een adres over dat hij in zijn portefeuille heeft.)* Mocht je misschien toch nog hulp nodig hebben. Ik heb hier het adres van de GGZ en daar werken zeer capabele mensen. Onze schoolbegeleidingsdienst maakt er ook regelmatig gebruik van. Die kunnen je zeker helpen. Maar als je me niet kwalijk neemt - ik moet nu echt weg. Die meneer heeft namelijk mijn koffertje. Sorry.
(af, met Bernds koffertje. Anita kijkt naar de pot in haar hand.)

STEM *(krak)* Dames en heren. De trein naar Zwolle is zojuist met onbekende bestemming vertrokken van spoor..., uh... - van een ander perron. Dat krijg ik hier door. Wij wensen u een goede reis. De volgende keer beter zullen we maar zeggen. *(vrolijk)* Tot ziens! *(krak)*

(Ondertussen is Anita gaan zitten. Ze heeft de pot op haar knieën, het hoofd voorover gebogen. Iedere keer als ze ademt, zakt haar hoofd iets dieper, tot haar voorhoofd bijna de pot raakt, die haast schuil gaat achter haar haar. Ze huilt net niet. Of wel?)

Einde

Connie en Nico

eenakter

Deel 2 van het vierluik

‘Komen & Gaan’

© Hans Brans,
Weidum, 14 april 2004

Personages

Gerard van Buren	<i>de vader, midden veertig</i>
Caroline van Buren - van Balen	<i>de moeder, begin veertig</i>
Connie *	<i>18 jaar</i>
Nico *	<i>18 jaar, tweelingzus van Connie</i>
Arnold	<i>15 jaar</i>
Hommie	<i>de huishoudster, rond de zeventig</i>
Edwin Veter	<i>leraar Nederlands, begin dertig</i>

* NB Connie en Nico moeten door één en dezelfde actrice gespeeld worden. Het verdient aanbeveling om in een programma-blad wel de namen van de acteurs te vermelden, maar niet van de rollen die ze spelen. Of anders de naam van Nico niet te vermelden.

(De hal van een ruime gezinswoning. Met een trap, een buitendeur, een deur naar de keuken, een deur naar de tuin en een deur naar de woonkamer. Op de grond in het midden ligt een stapel tassen, koffers, badmintonrackets,, kortom: vakantie-spullen. De vader staat er uitgeput bij te kijken, in korte broek.)

GERARD *(naar de open keukendeur)* Nee, ik kàn de auto nog niet inladen. Dat heb ik nu al zó vaak gezegd. Ik moet èerst alle spullen hebben, hier in de hal, es vee pee. Pas als ik àlle spullen heb, kan ik zien **hoe** het er in kan, wàt er wel mee kan en wat er **niet** mee kan. *(de telefoon gaat)* Oh. Halleluja! *(Hij haalt hem uit zijn zak, drukt er op)* Dit is het antwoordapparaat van de familie Van Buren. Wij zijn er niet, want wij zijn bezig. *(Hij drukt er nogmaals op, steekt hem weer in z'n jas, gaat op een koffer zitten. Pauze.)*

CAROLINE *(uit de keuken, opgewekt)* Wat kan er dan niet mee?

GERARD *(mompelt)* De koelkast, het bankstel en de badkamer.

CAROLINE *(roept uit de keuken)* Die neem ik wel op schoot.

HOMMIE *(van boven, met luide stem)* Arnold! Ik laat nú je ratten los!

CAROLINE Arnold! *(verschijnt in de deuropening met een koelbox)*. Heeft-ie ze nog niet weggebracht?

GERARD Waarheen?

CAROLINE Het rattenasiel of zoiets. Als we terugkomen stinkt het hele huis naar die beesten. *(sist)* Daar hebben we het toch over gehad, Gerard.

GERARD Ik trek mijn handen af van die ratten. Daar vreet ik mij niet meer over op. *(wijst naar de koelbox)* Die hoeft niet achterin wel? Weg met dat ding.

HOMMIE *(Opnieuw op orkaansterkte)* Arnold! Ladykiller poept op je computer.

ARNOLD *(komt uit de woonkamer en schiet de trap op naar boven.)* Shit, shit, shit!

CAROLINE Schiet nou op Arnold. Over een uur zijn we weg. Waar is Connie? *(af. Ze laat de koelbox staan.)*

GERARD *(steekt een denkbeeldige sigaret op en presenteert er zijn denkbeeldige partner ook een)* Een paar zekerheden resten ons nog op dit ondermaanse, vind u ook niet?
Pardon?
U laat uw hond toch ook uit in het plantsoen?
Nou en?
Dan heeft u recht op een gratis praatje poep.
Maar natuurlijk. Gaat uw gang.
Waar was ik?
Zekerheden.

O ja, zoals daar zijn: hondepoep. De blauwe envelop. Ruzie met de kerstdagen - altijd ruzie met de Kerstdagen, daar kan je kalkoen op innemen. En zekerheid numero uno: de nationale ramp die vakantie heet. De jaarlijkse volksverhuizing naar de Costa del File. O, quo vadis?

U zei? (*droog*)

O, waarheen gaan wij?

Waarheen? Geen idee.

Ik bedoel dat overdrachtelijk: waar moet het naar toe? Waarom doen wij ons dit aan? Wat drijft ons weg van de afstandsbediening en de koelkast? En de prangendste vraag -

Prangendste?

- prangendste vraag ja: waarom doe ik dit mij zelf aan? Waarom ik, Heer?

CONNIE (*in de loop van deze 'dialogoog' is Connie binnengekomen. Ze sluipt naar een tas en pakt er een appel uit; wil een hap nemen.*)

GERARD (*zonder te kijken*) Waar is jouw tas? Je tax ligt op één tas, heden in te leveren.

CONNIE (*legt de appel weer neer*) Ben je weer een beetje depri pap?

GERARD Als een vallende baksteen, meisje.

CONNIE Vakantie dipje?

GERARD Het pre-vakantie dipje, ja. Je vader wordt voorspelbaar. Ieder jaar hetzelfde. Ik kan niet tegen al dat weg gaan. Dat komt maar en gaat maar. Hommie voor het laatst. Nico die zondig met een 'archeologie-kamp' mee moest. Wij weg, zonder Nico. Zelfs de ratten van Arnold moeten van je moeder op vakantie. (*vol walging*) Vakantie. Wat een feest.

CONNIE Als mijn her een sof is, krijg je mij toch niet mee.

GERARD Her?

CONNIE -examen.

GERARD O. Ja. Als Nico het haalt, haal jij het ook. Jij bent de slimste. Wanneer hoor je het?

CONNIE Hè pap. Hij zou toch bellen. Nù!

GERARD Wie? (*herinnert zich de telefoon*). O! Ja, ja. Hij zou bellen.

CONNIE Schrijf eens wat op als je niks kunt onthouden.

GERARD Goed idee. Moet ik onthouden. Of opschrijven.

CONNIE Ik moet wat doen, anders steek je me aan. Wat zit hierin? (*ze pakt een tas uit*)

CAROLINE (*op met twee tassen*) Waar is Connie toch? O, zit je hier. (*tegen Gerard*) Wat zit je hier nou? Kan dit er nog bij? (*tegen Connie*) Nog steeds niet gebeld?

GERARD *(springt op)* Nee, nog steeds niet. Geen nieuws, goed nieuws. Toch? Goed, ik ga pakken. Niet bij neerzitten. Aanpakken. Huppettee. *(tegen Caroline)* Let jij op de telefoon? *(gaat links voor af, met een paar tassen)*

CAROLINE Hoe kan dat nou? Hij zou voor twaalfen de uitslag doorbellen, die klasseleraar, hoe heet-ie?

CONNIE Edwin Veter.

CAROLINE Is dat dat stuk? Die zo leuk loenst?

CONNIE Naar Nico, ja.

CAROLINE Ach gut, arme Nico. Misschien moet dan meneertje en ik eens babbelen, onder vier ogen.

CAROLINE Wat doe je weer oversexed mam. Hou jij je nou maar bij je Bekende Nederlanders.

CAROLINE Jij gunt mij ook niks. Wil je ‘m voor jezelf hebben?

CONNIE *(alsof ze overgeeft)* Ugh. Mag ik het zakje even?

ARNOLD *(roept van boven)* Mam! Tom Egbers fietst door de straat!

CAROLINE Die heb ik al gehad lieverd. Ruim jij je ratten nou maar. *(tegen Connie)* Bel ‘m nou gewoon even op. Waar is de telefoon?

CONNIE Ja, doe-hoei.

CAROLINE Dan doe ik het. Waar is dat ding?

CONNIE Nee, dat mag niet. Ze moeten jou bellen. O, ik wou dat ik dood was.

CAROLINE Ach arm kind toch. *(ze omhelst haar)* Je hebt er zo hard voor geknokt en Nico krijgt het allemaal kado. Ach, wat kan het je schelen, meid? Dan blijf je toch nog gewoon lekker een jaartje bij paps en mams. En op vakantie versier ik een leuke knul voor je -

CONNIE Je doet alsof ik al gezakt ben.

CAROLINE Ach nee, maar ik vind het fijn dat jij tenminste nog mee gaat. Je vader vindt het zo jammer dat Nico niet meer wil.

CONNIE *(fluistert)* Doe een beetje lief tegen ‘m. Hij is weer ... *(ze steekt haar duim naar beneden)*

CAROLINE *(fluistert)* Als de voortent staat is-tie zò weer ... *(ze steekt haar duim omhoog).*

CONNIE Hè mam.

GERARD *(op)* O, m'n rug! *(Caroline en Connie giechelen. Hij legt ergens stiekum de telefoon neer.)* Nog niet gebeld?

CAROLINE *(tegen Gerard)* Weet jij waar die telefoon is?

GERARD *(pakt nieuwe tassen)* Geen idee. *(wijst)* O, kijk, daar. Ik geef de sleutel vast af bij de burens. *(af)*

CAROLINE Kom je me helpen? Je moet niet gaan zitten wachten, daar wordt je maar oud en lelijk van. Loop anders een blokje om.

CONNIE Ja. Ik denk dat ik dat maar doe. *(Caroline af. Connie kijkt naar de telefoon, pakt hem op, legt hem weer neer. Af door de tuin.)*

ARNOLD *(op met twee ratten in een kooitje)* Naar het asiel! No way. Dan nog liever het Dierenbevrijdingsfront. Dag Ladykiller. Dag Loverboy. Op naar de grote vrijheid. Nu is het ieder voor zich. De jungle van de Bloemenstraat. Pak wat je pakken kan. Neuk er op los, jongens. Fuck the future.*(af naar de tuin, maar is meteen weer terug.)*

Toe nou eikel, moeve.

CAROLINE Arnold!!

ARNOLD Shit. *(hij verdwijnt met het kooitje naar de woonkamer)*

CAROLINE *(op, roept onder aan de trap)* Hommie? Heeft Arnold die beesten weggebracht?

HOMMIE Hier zijn ze niet meer.

CAROLINE Gelukkig. *(loopt terug naar de keuken)* Hoeven we ook geen kat te nemen.

ARNOLD *(op met kooi)* Een kat?! Oh, de bitch. *(maakt de kooi los)* O.k. boys, you're on your own now. Neem ze te grazen. Fuck for freedom. *(kijkt of de kust vrij is en gaat de tuin in)*

(Nico komt op door de voordeur. Het is dezelfde actrice als Connie, maar met iets andere kleren. Ze kijkt schuw om zich heen, luistert, rent dan de trap op. Hoort Hommie aankomen, rent terug, eerst naar buiten, dan weer naar binnen, ze verstopt zich.)

HOMMIE *(strompelt de trap af, met een emmer en een dweil)* Gutte gutte gutte gut. Au! O, m'n botten. Hè hè. Hommie is geland. Voor de laatste keer. Dag trap. Dag hal. Dag arm, leeg huis, ik mis je nou al. Wie moet jou straks poetsen en boenen? Zo 'n hittepetit in een kokerrokje? Arm huis. Straks is iedereen weg. Sta je hier stil leeg te wezen, uur na uur, na uur. Alleen de klok tikt. Tot-ie niet meer tikt. Niemand die hem opwindt. Iedereen weg. Alles is zo stil, zo leeg. Je kan het stof op de plinten horen vallen. Arm, leeg, oud huis. Niemand meer om

van je te houden. Niemand die je verwaarloost of mishandelt. Die tegen de muren schreeuwt of het huis op z'n kop zet. Daar sta je dan, doelloos. Alles voorbij. Twintig jaar soppen. *(zucht)* Nou ja. Weet jij veel. Hè, hè. *(Ze ziet de appel liggen en neemt hem in het voorbijgaan mee om hem op te ruimen.)* Ik ga effe legge. We zijn nog niet weg. Nee, we zijn er nog. *(gaat af)* Als ik alleen ben kan ik het soms zo mooi zeggen.

NICO Arme Hommie. *(ze gaat de trap op)*

HOMMIE Guttegut. Waar heb ik me dweil nou? Hee? Nicolientje! Wat doe jij hier? Je was op kamp.

NICO Sst. Stil. Niks zeggen. Ik ben er niet. Ik moest even.., ik moest nog iemand zien. O Hommie, alsjeblieft. Dit is vreselijk belangrijk voor me. Ik dacht dat ze al weg waren. En ik móet die.., die persoon zien. Maar .. Ik kan het niet uitleggen. Alsjeblieft, hou je je mond?

HOMMIE Ben je nou al weer verliefd? Dat is de derde deze maand.

NICO Nee, ja, nee. Het is iemand van school, gewoon iemand van school. Zal je niks zeggen? Ik ga zolang naar boven. Even wat anders aantrekken en als ze weg zijn ga ik weer. Beloof je het?

HOMMIE Wel ja. Hommie is overal goed voor.
(Nico vliegt Hommie om de hals. Dan pakt ze de appel uit haar hand en wrijft hem op aan haar mouw. Ondertussen is Edwin Veter, een timide jongeman van net dertig door de openstaande voordeur opgekomen.)

EDWIN Neem me niet kwalijk.

NICO *(Nico draait zich om, slaakt een gil)* Je bent hier!

EDWIN Geslaagd! *(Nico gooit de appel omhoog, die door Hommie wordt opgevangen en vliegt hem om de hals. Ze overlaadt hem met kussen.)* Ja, ho, ho, wacht nu even. Moet je je ouders niet even...?

NICO *(kijkt hem aan, begint dan te lachen)* Connie is geslaagd? Tof, hee. Heb je dat voor mij geregeld.?

EDWIN *(Z'n mond valt open.)* Nicoline?

NICO Ja, ja! Jouw Nicolien! Kijk dan. Voel dan. Ik ben 'm gepeerd bij dat stomme kamp. Ik moest je zien. Ik hield het niet langer uit. O, Edwin!
(Ze kust hem op de mond. Hij beantwoordt de kus met lichte tegenzin.)

HOMMIE Edwin?

EDWIN Niet doen hier.

NICO Kan me niks schelen. We zullen het ze toch een keer moeten zeggen, Edwin. Wij twee, we kunnen dat best aan. Zeker nu ik van school ben.

EDWIN   Hoe kan je nou zomaar bij dat kamp weg?

NICO   Ik heb gezegd dat ik naar huis gebeld heb en dat Hommie haar man is overleden.

EDWIN   Hommie haar man?

HOMMIE   *(met bewondering)* Wat een loeder ben jij.

NICO   *(tegen Hommie)* Vind je 'm geen snoepje?

EDWIN   Nicoline. Dit kan echt niet. Dit kàn niet.

NICO   Je dacht toch zeker niet dat ik daar in de modder ga zitten pulken, terwijl jij hier los rondloopt. Dat kamp was alleen een smoes om niet mee op vakantie te hoeven.

HOMMIE   Wat een loeder.

EDWIN   *(staccato)* Dit - kan - niet, Nicoline.

NICO   Wat doe je nou rot. Ben je niet blij me te zien?

EDWIN   Jawel, maar -

NICO   Houd je niet meer van me?

EDWIN   Nicoline -

HOMMIE   O jee.

EDWIN   Ik was van plan je dit nà de vakantie te zeggen, maar..

HOMMIE   O jee, o jee.

EDWIN   Het spijt me, maar we mogen hier niet mee doorgaan. *(stilte)*

NICO   Je maakt het gewoon uit. *(pauze, in tranen)* Hij maakt het gewoon uit. Is er een ander? Connie?

EDWIN   Nee, natuurlijk niet. Maar het deugt niet. De school, je ouders - als ze er achter komen. Ik moet aan m'n baan denken.

CAROLINE   *(van achter)* Hommie?! Is Gerard al terug?

HOMMIE   Nee, mevrouw. Eh... Ik ben aan het dweilen! Even niet hier komen alstublieft! Alles is nat! *(Ze stopt de appel in haar schort en zoekt de dweil.)*

CAROLINE   Oké.

NICO   *(verwijtend)* Je moet aan je baan denken.

(pauze. Hij wil haar aanraken. Op het moment dat Gerard door de voordeur naar binnen komt, vlucht ze huilend naar boven.)

GERARD Aha. U bent..?

EDWIN De heer Veter, Connies klasseleraar.

HOMMIE Veter?

GERARD *(tegen Hommie)* Was dat Nico?!

HOMMIE Nicolien? Ik zeg niks. Ik zag niks.

GERARD Connie?

HOMMIE Ik zeg niks.

GERARD Ze is gezakt. Hè verdorie. Nog aan toe. Arme Con.

EDWIN Nou, dat is te zeggen..

GERARD Waarom komt u daar nou mee aan?

EDWIN Ik heb geprobeerd u te bellen, maar iemand -

GERARD Ja wij ook. De hele dag. De lijn was geblokkeerd. Caroline! Connie is gezakt!

CAROLINE *(komt binnen. Hommie begint onmiddellijk te dweilen)* Hè!?! Nee hè?

EDWIN Nou, dat is te zeggen...

GERARD Ik ga wel even naar d'r toe. *(af naar boven)* Connie!

CAROLINE Ah, dus ú bent meneer Veter? *(Ze geeft hem een warme hand)* Caroline van Buren. Toch fijn om u eindelijk eens in levende lijve te ontmoeten. Edwin is het niet? Mag ik Edwin zeggen? Onze Nico was erg enthousiast over u. Lyrisch mag ik wel zeggen. Hoewel, de laatste tijd werd ze wat stilletjes. Terwijl ze toch bepaald niet overdreven had. *(ondeugend)* Had u haar ook willen laten zitten?

EDWIN Mevrouw -

CAROLINE Zeg maar Caroline.

HOMMIE Caroline?

EDWIN Caroline?

GERARD *(boven)* Alsjeblieft Connie. Doe nou open!

NICO *(boven)* Nee! Ga weg!

CAROLINE *(lacht)* Ja, Caroline. Ik ben als het ware Connie en Nico in één. Twee halen één betalen. Maar wat lelijk nou, dat jij die arme Connie niet hebt laten slagen, Edwin. Foei! Dat arme kind heeft zo geploeterd.

EDWIN Dat heb ik niet mevrouw. Ik kwam zeggen dat Nicoline..., eh Nico.. eh, ik bedoel Connie -

GERARD *(boven)* Connie! Doe open! Nú. Ik eis het!

NICO *(boven, gesmoorde kreten)* Nee, nee, nee!

EDWIN *(kijkt naar boven)* Connie ja. Ik kwam u dus zeggen dat Nico -

CAROLINE Ja Nico - dat is een heel ander verhaal. Die steekt nooit een vinger uit en die lukt alles zomaar. Die windt iedereen om dat mooie vingertje van d'r. En jou helemaal. De mensen denken dat ze precies hetzelfde zijn, Connie en Nico, maar ze verschillen dag en nacht.

EDWIN Dat vind ik ook.

GERARD *(op)* Je denkt toch zeker niet dat ik nou nog gezellig op vakantie ga? Dat kind is helemaal hysterisch. Pak alles maar uit. *(tegen Edwin)* U kunt er misschien niks aan doen, maar ik vind u toch een lul. *(boos af)*

CAROLINE Laat hem maar. Hij heeft z'n vakantie dip. Ik vind u niet een lul, hoor.

EDWIN Ah. O. Juist.

CAROLINE Maar zeg eens Edwin *(Ze gaat dicht bij hem staan)*, is er nu echt geen mogelijkheid om voor Connie nog wat te regelen...?

EDWIN Hum, ja... *(hij denkt na)* Kijkt u eens mevrouw..

CAROLINE Caroline. Zeg toch Caroline.

EDWIN Caroline. Het zit namelijk zo. Uw dochter Nicoline -

CAROLINE U bedoelt Connie.

EDWIN Connie? Ja natuurlijk, Connie. Kan ik haar spreken?

CAROLINE Ze is boven, hoort u d'r niet grienen? En wie heeft dat gedaan?

EDWIN *(kijkt naar boven)* O ja, natuurlijk. Nou kijk, als u beloofd niet boos te worden op mij -

CAROLINE Waarom zou ik?

EDWIN En ook niet op Nicoline -

CAROLINE Op Nico? Op Connie.

EDWIN Nee op Nico. Op Nicoline.

CAROLINE Hoezo Nicoline?

EDWIN - dan kan ik wat Connie betreft wel zeggen dat ze -

CAROLINE Ja?

EDWIN Wat mij betreft - geslaagd is.

CAROLINE *(pauze)* Wat u betreft?

EDWIN Ja. Nee, ja, gewoon: geslaagd. Helemaal.

CAROLINE Zoou. *(kijkt hem onderzoekend aan)* Zeker?

EDWIN Volkomen.

CAROLINE *(verbaasd)* Nou, daar zijn we vlot uitgekomen. Goh. Nico had gelijk. Jij bent echt een kanjer.

(Arnold komt op)

EDWIN Dank u. Maar als ik nog even terug mag komen op Nico-

CAROLINE Ik wist dat ik op je kon rekenen. *(Ze geeft hem een zoen.)*

ARNOLD Is hij ook een Bekende Nederlander?

EDWIN - line...

CAROLINE Connie is geslaagd! Haal jij d'r even van boven!

ARNOLD Boven? Ik heb d'r net nog zien fietsen.

CAROLINE Welnee, ze zit boven te janken.

GERARD *(op)* Ik ga de auto uitladen. Het is afgelopen, uit. *(tegen Edwin)* Het had leuk kunnen zijn. Maar ja..

CAROLINE Connie is geslaagd. Haal jij d'r even op?

GERARD Geslaagd?

HOMMIE Nee, nee, laat mij maar even. *(tegen Arnold)* Ga jij buiten maar zoeken. Misschien is ze toch wel daar. Dan kijk ik even boven. *(Hommie gaat naar boven, Arnold naar buiten.)*

GERARD Hoe kan dat nou?

EDWIN Een misverstand. Uw dochter Nicoline en ik -

GERARD Nico?

CAROLINE Hij bedoelt Connie.

EDWIN *(schreeuwt)* Nee ik bedoel Nicoline!

CAROLINE *(kijkt hem onderzoekend aan)* Nicoline?

HOMMIE *(op, van boven)* O, gutteguttegut! Ze is er niet meer! En het raam staat open!

EDWIN Nicoline!

CAROLINE Connie! *(Caroline rent naar de tuin)*

GERARD Wat nou Nicoline?

HOMMIE Die meisjes ruilen steeds van naam. Snapt u? Om die leraren te plagen. Dus die meneer denkt nu dat Connie Nicoline is -

GERARD Dus jij hebt tegen d'r gezegd - . Terwijl zij eigenlijk helemaal niet - ? Maar waarom moet zo dan zo janken?

HOMMIE Nou, toen die meneer d'r achter kwam dat Nicoline niet Connie was, ik bedoel Connie niet Nicoline was, toen - *(tegen Edwin)* hoe was het ook alweer?

GERARD Mijn god, die arme Connie. Jij bent echt een enorme grote lul, wist je dat? Waar is ze nu?

HOMMIE Buiten? *(af, richting tuin. Stilte.)*

EDWIN Hoe is dit nou mogelijk? Ze luisteren niet eens.

HOMMIE Heeft u daar voor de klas ook last van?

EDWIN Nicoline is toch niet...?

HOMMIE Nee. Gewoon langs de regenpijp. Doen ze wel vaker. Appeltje?
(Ze geeft hem de appel uit haar schort. Hij pakt hem aan zonder er bij na te denken.)

EDWIN O. Wat moet ik nou doen?

HOMMIE Ik zou maar gaan.

EDWIN Ja. Een beetje onbeleefd misschien. Maar dit is toch niet uit te leggen.

HOMMIE Nee. Dit is niet uit te leggen.

EDWIN Of zal ik haar zeggen..?

HOMMIE Zou ik niet doen.

EDWIN Ik kan er niet tegen als ze zo ..

HOMMIE Dat hou je toch.

EDWIN Denkt u?

HOMMIE Ja hoor.

EDWIN Wat moet ik nou doen?

HOMMIE Gaat u maar.

EDWIN Goed. Dan ga ik maar. Wilt u u tegen Nicoline zeggen...uhh. Zegt u maar dat...uhh.

HOMMIE Doe ik.

EDWIN Ben ik niet te overhaast geweest?

HOMMIE Nee.

EDWIN O. Nou ja. Goed. Dan ga ik maar. Voor ze weer terug zijn.

HOMMIE Dag meneer.

EDWIN Dag mevrouw.
(Hij geeft de appel aan haar terug. Connie verschijnt door de voordeur. Ze ziet Edwin, stopt.)

CONNIE En?

EDWIN *(Hij draait zich om)* O, het spijt me. Het spijt me vreselijk dat het zo gelopen is. Ik wilde je geen pijn doen.

CONNIE Ah, nee hè. *(ze rent huilend de trap op. Hommie houdt haar tegen.)*

HOMMIE Maar kijk dan toch. Kijk dan!

EDWIN O! Connie? Connie! Je bent geslaagd.

CONNIE Echt?

EDWIN Volkomen.

CONNIE Oooh. *(Ze vliegt hem om de hals, kussen.)*

EDWIN Ja, ho, ho, wacht nu even.

HOMMIE Het zal mij benieuwen wie er nu binnenkomt. Sst.
(Connie en Edwin bevriezen in elkaars armen. Stilte)

CONNIE Verwacht je iemand?

HOMMIE Op zo'n moment komt er altijd iemand binnen. Sst.
(Stilte. Men hoort een deur piepen)

EDWIN *(fluistert)* Wie is dat?

CONNIE *(kijkt naar de vloer, fluistert)* Loverboy.

EDWIN *(rukt zich los)* Pardon?

HOMMIE En daar: Ladykiller.

EDWIN Wat, wat, wat, wat, wat is dit?

HOMMIE De ratten. Ze zijn terug.

EDWIN Ratten?

CONNIE Van Arnold.

HOMMIE Maar nou is het afgelopen. *(Ze jaagt op de ratten met haar dweil. Al meppend geraakt ze in de keuken.)* Hier. Hier. En hier.

EDWIN Ik ga. Weg, weg, weg. *(Hij loopt de voordeur uit. Connie loopt hem achterna.)*

CONNIE Maar ik moet je toch aan mijn ouders voorstellen? Wat geeft dat nou dat je een beetje loent? Dat is juist sexy.

(Het is een ogenblik stil op het toneel. Dan verschijnen zwaar hijgend Caroline, Gerard en Arnold van drie kanten.)

CAROLINE Heb jij d'r gezien?

GERARD Ja. Was - Connie - niet. Connie - kan - nie - zo hard.

CAROLINE Niet Connie?

ARNOLD Ni - co.

CAROLINE Kan nie!

GERARD en ARNOLD *(knikken heftig.)* Ni-co.

CAROLINE Nico? En Connie dan?

GERARD Kreeg jij d'r te pakken?

ARNOLD Nico? *(Gerard knikt)* Bijna. Ze gaat naar *(hijgt)* Canada.

CAROLINE Ca-na da?

GERARD Ca-na da? Nico?

ARNOLD Zei ze. Emi-greren. Vanwege die - Edwin.

CAROLINE Aha.

ARNOLD Die heeft d'r laten vallen.

(Ze zijn neergezakt op de bagage. Arnold haalt een colafles uit de koelbox. Pauze. De fles gaat rond.)

CAROLINE Aha, dus toch. Die stoute, stoute Nico. Met die vieze viezerik.

GERARD Wat denkt die loverboy wel? Laten vallen? Niemand laat mijn dochter vallen.

ARNOLD En nu?

(Stilte. Een deur piept. Arnold luistert.)

GERARD Wij gaan niet.

CAROLINE Wij gaan wel.

GERARD We gaan niet Caroline.

CAROLINE We gaan wel Gerard.

GERARD Niet in deze toestand.

CAROLINE Juist in deze toestand. Connie is geslaagd. Nico komt wel terug. En dan gaan we. Met z'n allen. *(Gerard zucht)* Ze komt er wel overheen.

GERARD Waarom moet die meid iedere week verliefd worden? Van wie zou ze dat nou hebben?

CAROLINE Beter verliefd dan verloren.

GERARD Is dat niet hetzelfde?

CAROLINE Zwartkijker. Ik hou van je.

ARNOLD *(speurt stiekem rond.)* What the fuck..! Vooruit boys. D'r uit. Move!

GERARD *(zucht)* Oké, oké. We gaan. De ratten verlaten het zinkende schip. *(dof)* Wat een feest. Vakantie.

Einde

Appeltje

eenakter

Deel 3 van het vierluik

‘Komen & Gaan’

© Hans Brans,
Weidum, april 2004

Personages

Hommie van Berkel *65 jaar*

Stem *mannelijk, jong*

Rudy *Hommie's zoon, begin veertig*

(Keuken van de familie van Buren, waar Hommie huishoudster is. Een tafel, een stoel. Op de tafel ligt een appel en een mesje. We horen stemmen van buiten van de familie van Buren. 'Dag. Dàg. Dag. Dag. Pas goed op jezelf. Dag. Vergeet je niet af te sluiten? Dag, dag', enz. Een beetje zoals de 'bye, bye' scène van Laurel en Hardy. Eindelijk klinken dichtvallende autoportieren en een auto die weg rijdt onder luid 'dag, dag' geroep. Dan een dichtvallende buitendeur. Even later verschijnt Hommie, traag, moe, op pantoffels, met schort om.)

HOMMIE Gutteguttegut. Nou eindelijk. Ze zijn weg. Hè hè. Nou ik nog. Effe zitten. O, m'n botten. Hè hè. Guttegut.
(pauze) Guttegut. Hèhè. Wat een rust.
(pauze, een traan blinkt in haar oog) Ik ben blij dat ze weg zijn.
(pauze) Wat zouden ze nou weer vergeten zijn?
(stilte, ze kijkt rond, keert dan terug bij de tafel, kijkt geruime tijd naar de appel).
Hé, een appel.
(stilte) Zal ik een appeltje voor je schillen?
(slaat met de vlakke hand op tafel, woest) Niet in je zelf praten, Hommie! Niet doen!
(Ze sluit haar ogen, vouwt haar handen) Hommie, Hommie, Hommie. Zeg 'ns tegen jezelf dat je niet in jezelf moet gaan praten. Dat is voor ouwe wijven.
(Ze opent haar ogen en haar handen. Haar blik dwaalt langzaam rond, alvorens terug te keren bij de tafel.)
Hé, een appel.
(Pauze. Ze houdt haar adem in, ademt dan diep uit. Stilte.)
Ik moet naar huis.
(Ze verroert zich niet) Ik moet naar huis.
(Geen beweging, stilte. Ineens staat ze op, loopt weg, komt terug met haar mantel en een regenkapje, doet die aan en om, pakt haar tas, controleert spulletjes in de tas, pakt haar sleutel, loopt naar de deur - alles gehaast. Bij de deur stopt ze, draait zich om, wendt zich tot het publiek.)
Ik zou u natuurlijk kunnen vertellen wat voor leven ik gehad heb. Ik heb heel wat meegemaakt hoor. Guttegut. Drie miskramen. Drie! En toen borstkanker. Nou en?
(glimlacht) En van m'n eerste vrijer, vlak voor de bevrijding. Alfons heette die en hij had nog een fiets, zo'n hoge, zwarte. Een pracht fiets. En toen ik de eerste keer zwanger was. En van bij m'n vader, in de werkplaats. Die was timmerman en daar mocht ik dan spelen, op zondag. Dan maakte ik met de krullen een kribbetje voor het kindje. Al die dingen. Die spoken door m'n hoofd, 's nachts. Of als ik even niks te doen heb. Maar ja, wanneer is dat? Dat zou ik dus kunnen doen. Het daar over hebben, van die dingen in m'n kop. Duizend dingen zitten daar. Meer dan duizend. Vooral van die klein dingen die daar rondspoken. 's Nachts, of als ik even niks te doen heb. Maar ja, wanneer is dat? Over de knopen op Alfons z'n jas. Of het licht door de spinnenwebben in de werkplaats. Of dat hooi, dat in m'n benen prikte, toen we.. - wanneer was dat? En hoe dat rook.. Of die vieze snor van de dokter vlak bij m'n gezicht. Of dat kindje in me armen, zo nat en..
(pauze) Nee, dat was later. Dat moet Rudy geweest zijn. En hoe de gordijnen daar er uit zagen. Van dat groezelig wit, maar met zo'n mooi werkje erin. Dat zit allemaal hier, hier, in m'n kop. Honderdduizend dingen. En als ik doodga dan is dat allemaal verdwenen, dan denkt niemand er meer aan. Zonde. Dat zou ik allemaal kunnen zeggen. Maar dat doe ik niet. Daar begin ik niet aan. Daar

begin ik pertinent niet aan.

(Ze gaat mompelend weer aan tafel zitten.) Wat denkt u wel. Me een beetje laten uitkleden en voor gek zetten.

(Kijkt verbeterd voor zich uit. Slaat met een vlakke hand op de tafel) No way!
(grinnikt) Dat zegt Arnold: no weej. Arnold.

(vertederd) Schorriemorrie. Ik voel z'n babybillen nog op m'n arm. Van de tweeling ook. Van Rudy niet.

(Stilte, ze kijkt rond.) Zesentwintig jaar? *(pauze)* Ik heb voor meneer nog eieren staan klutsen, toen er eerst geen kindertjes wilden komen. "Hommie", zei die, "Jij was de stut van dit huis". De stut...

Ik moet naar huis. *(pauze)* Ik ga niet.

(Pauze, ze zucht, staat op, doet haar mantel uit en het regenkapje af; loopt naar de uitgang. Draait zich om om haar tas op te halen. Pakt de tas, wendt zich dan weer tot het publiek.)

Wat heb ik nou voor leven gehad?

(Ze draait zich om en gaat mompelend aan de tafel zitten.) Niks toch? Het was gewoon niks. Iedereen de deur uit, ik bleef voor moeder zorgen. Iedereen ging naar school. Ik in het huishouden. Alfons ging weg, naar Canada. Ik bleef, ik durfde niet. En toen kwam Barend en toen kwamen de kinderen, eerst drie keer niks, het leek wel een loterij, en toen twee keer.. - die twee, hoe heten ze?

Afijn, kan mij het schelen. Nou, en toen kwam dit en toen kwam dat en voor je het weet had je alles al gehad en toen zat ik hier nog. Niks was het. Schrapen, poetsen, ploeteren. *(pauze)* Maar ik klaag niet.

(Pauze. Slaat dan plotseling heel hard op de tafel.) Nou, doe dat dan ook niet!

(Stilte, mompelend) En dan in het donker denken wat je allemaal had kunnen doen, starend naar het plafond. *(tegen het publiek)* Ik ken namelijk niet goed meer op m'n zij liggen. Waar ik geweest had kunnen zijn. Als ik niet zo bang en zo schijterig was geweest. Met Alfons. Afijn wat geeft het. Niks. *(Pauze. Ze staart naar de appel.)* Wil je een appeltje? Zal ik een appeltje voor je schillen? Ja, da's goed. Doe maar. Je hoeft toch niet naar huis.

(Ze pakt de appel op) Wil je 'm zo of zal ik hem liever schillen? Schil 'm maar. Jawel, maar de vitamines zitten onder de schil. Jawel, maar de velletjes blijven zo tussen je tanden zitten. Schil 'm dan maar dun. Zoals vader. Die kon dun schillen! *(Ze pakt het mesje op en zet het behoedzaam in de appel)*

STEM VAN DE APPEL

Au!! *(Hommie schrikt, laat dan het mes en de appel uit haar handen vallen).*

Au!

(Hommie kijkt speurend rond. Loopt langs de deuren, luistert. Keert dan terug naar de tafel, pakt de tas op om weg te gaan, stopt.)

HOMMIE *(zacht)* No weej.

(Ze gaat weer zitten. Kijkt naar de appel, pakt hem voorzichtig op, dan het mes, legt het mes weer terug, wrijft dan de appel langs haar mouw.)

STEM *(zacht)* HmMMMM! Lekker!

(Hommie stopt. Hoorde ze iets? Ze brengt de appel voorzichtig naar haar mond, doet haar mond open.)

Aaarhgh!! *(Hommie laat de appel vallen)*

Au! Kan je niet uitkijken? Ik ben helemaal beurs.

HOMMIE   Wat.. Wat is dit?

STEM   Hè hè. Een peer, nou goed?

HOMMIE   Ik ben niet gek. Ik ben niet gek.

STEM   Ja, dat zegt iedere gek.

HOMMIE   Wie is daar? *(loopt weg)* Ik ga, ik ga.

STEM   Blijf nou even. Als je een beetje in jezelf praat als je alleen bent, ben je nog niet meteen gek. Iedereen doet dat af en toe, ik ook.

HOMMIE   Wie bent u?

STEM   Alkmene, zeg maar Appie.

HOMMIE   Appie?

STEM   Appie, lekker happie voor de dorst. ‘Wie wat bewaart heeft wat, wie geniet beleeft wat.’ Zei mijn moeder altijd. En een appel valt niet ver van de stam. Wil je nog even van me genieten, voor je me opvreet?

HOMMIE   Genieten?

STEM   Ja. Wat heb je nou voor leven gehad?

HOMMIE   Wat heb ik nou voor leven gehad?

STEM   Ja? Niks toch.

HOMMIE   Niks?

STEM   Nou niet terug krabbelen, jij.

HOMMIE   Ik krabbelen - *(Ze wordt plotseling bang)* Wat zit er in die appel?

STEM   *(barst in lachen uit)* Ha, ha, ha! Jij denkt dat ik vergiftigd ben? En dat jij - ha, ha, ha. Jij bent best een romantisch type wist je dat?

HOMMIE   Jij gaat in de asemmer.

STEM   Ho, ho, ho! Misschien ben ik wel te giftig om aan te pakken. Nee, hoor, ik ben net zo gezond als jij. Ga nou even zitten en luister. *(Hommie gaat weer zitten)*

HOMMIE   Guttegut. Wat doe ik hier? Praat ik nou in mezelf?

STEM   Ik zou het niet navragen als ik jou was. Luister, Hommie heet je toch, hè.

HOMMIE   Ja.

STEM Grappige naam.

HOMMIE Ik heet eigenlijk Hermiene, maar zo noemde Nicolien me toen ze klein was.

STEM Dat is lief, Hermiene. Hommie, ik wil je een test afnemen.

HOMMIE Wat voor test?

STEM De appèl-test.

HOMMIE De wat?

STEM De appèl-test. Ik wil weten of je de roep hoort.

HOMMIE De roep hoort?

STEM Ja. 'De roep der dingen'. Overal hoor je geroep, als je goed luistert. Overal klinken stemmen, alles leeft, zindert, trilt, klinkt. Maar je moet niet naar alles luisteren.

HOMMIE Nee?

STEM Nee! Daar wordt je knetter van. Je moet alleen luisteren als **jij** geroepen wordt.

HOMMIE Door wie?

STEM Door de dingen. Dan moet je er zijn. Dan moet je ho-ren. En gáán, ervoor.

HOMMIE Wat moet je dan doen?

STEM Wat je doen moet? Uitbotten, ontkiemen, opbloeien, blozen, uitrijpen, je laten vallen op het juiste moment, wegrotten. Eten of gegeten worden. Als je goed luistert hoor je het vanzelf.

HOMMIE Wegrotten?

STEM Zal ik beginnen?

HOMMIE Wegrotten.

STEM Wat zie je nu?

HOMMIE Een appel.

STEM Ehh.. Juist. En wat hoor je nu?

HOMMIE *(luistert)* Ik hoor..

STEM Ja?

HOMMIE Ik hoor.. M'n hart in m'n keel. Het wil eruit.

STEM Ja. Ja?

HOMMIE Ik hoor: bonke-bonke-bonk. Het wil eruit! De trein komt. Kadoeng, kado eng, kadoeng. Trommels! Ik hoor trommels! Ik zie vlaggen! Alfons! De sloopstoe-ter. Alfò-ò-ò-ns!! Toe-oe-oet. Toe-oe-oet. Toe-oe-oet.

STEM Ho, ho, ho, ho!

HOMMIE *(praat door, in steeds grotere extase)* Wacht op mij! Ik wil mee. Ik kom. Niet wegrotten... Niet thuis. Weg, weg. Ik kom. Bonke-bonke-bonk. Wacht, ik wil mee, ik ko-o-o-o-mmm!! *(stilte, uitputting)*

STEM Hommie? *(geen antwoord)* Juist. Dat was een begin. Heel goed. Een tikkeltje onstuimig, maar toch. Nu doen we het nog eens. Maar iets rustiger, ja? Goed luisteren. Blijf bij jezelf. Klaar? *(Hommie haalt haar schouders op)* Goed. Zie je die appel, Hommie?

HOMMIE *(Kijkt rond)* Waar?

STEM Nee, hier. Blijf bij jezelf.

HOMMIE Ja, ik ben niet gek.

STEM Goed. Til mij eens op. *(Hommie doet het, na enige aarzeling)* Goed zo, voorzichtig. Ik ga je nu wat intiems vragen. Breng me eens bij je neus. *(Hommie volgt alle instructies op. De stem wordt zachter)*. Ruik eens. Lekker hè? Jij ruikt ook lekker zeg. Heerlijk. Steek je tong eens uit. Ja. Lik eens. Jaaa. Hihhi, je kietelt. Oe, niet doen, dat is een heel gevoelig plekje *(Hommie, doet het toch)* Hihhi. *(zucht)* Hè hè. Dat was fijn *(pauze)* Zeg Hommie?

HOMMIE Ja?

STEM Breng mij eens naar je oor. *(Hommie doet het. De stem fluistert)* Jij bent lief. Ga. Ga eruit. Ga weg. Zoek liefde. Geef liefde. Bijt in de appel.

HOMMIE Denk je?

STEM Doe maar.

(Hommie houdt de appel niet ver van haar mond. Kijkt ernaar, aarzelt. Dan zwaait de deur open en staat Rudy in de kamer, een zware kerel.)

RUDY Verrek. Zit je nog hier?

(Hommie laat van schrik de appel vallen.)

STEM Au!

RUDY *(draait zich om)* Wat was dat?

HOMMIE Wat?

RUDY Verrek. Een rat. Ik zag hem lopen.

HOMMIE *(glimlacht gelukkig)* O. Een rat.

RUDY Als ik de verrekte krengen te pakken krijg, draai ik ze hun nek om. *(Hij kijkt naar Hommie)*. Zeg. Wat zit jij hier nou? Ik loop me lens te zoeken, weet je dat wel. Je had al lang thuis zullen zijn. Zit je nog gewoon hier.

HOMMIE O ja?

RUDY Ben je niet goed?

HOMMIE Jawel.

RUDY *(Kijkt haar onderzoekend aan.)* Wat heb je dan?

HOMMIE Niks.

RUDY Zo. Da's niet veel.

HOMMIE Dag Rudy.

RUDY Dag Rudy? Dag Rudy! Dag Rudy, zegt ze.

HOMMIE Ja. Dag Rudy.

RUDY Wat heb jij gegeten?

HOMMIE Gegeten?

RUDY Misschien ligt het daar aan.

HOMMIE Niks.

RUDY Da's niet veel. Misschien is dat het.

HOMMIE Wat?

RUDY Je moet thuiskomen.

HOMMIE Waarom?

RUDY Waarom? Omdat hij verrekt van de honger.

HOMMIE Wie?

RUDY Wie? Vader bijvoorbeeld. En ik, zie de gek. *(Hij pakt de appel op, gooit hem omhoog en vangt hem met dezelfde hand op)*

HOMMIE Vader? Leeft die dan nog?

RUDY *(Stopt. Kijkt haar stil en zwijgend aan) Zeg moeder... (Hij legt een hand op haar schouder.)*

HOMMIE O, die. Och gutteguttegut. Zit-ie te wachten? *(Hij knikt, zij zucht)*

RUDY Was dit je laatste dag?
(Hommie knikt.) Kon er geeneens een bloemetje af? (Ze haalt haar schouders op) Wees blij dat je hier weg kan. (Ze knikt, de tranen staan haar in de ogen.) Hoeveel jaar? (Ze knikt heftig) Tsjee, toen was ik er nog geeneens. (Ze schudt haar hoofd. Pauze) Wat een tijd. (pauze) Kom.

HOMMIE Rudy?

RUDY Ja?

HOMMIE Ik wil met je mee.

RUDY Nou, dan gaan we toch.

HOMMIE Nee, ik bedoel.. Weg. Met de wagen.

RUDY Met de wagen?

HOMMIE Ja. De truck. Naar Polen of naar Spanje. Waar je naar toe moet.

RUDY Verrek zeg...

HOMMIE Waar moet je naar toe?

RUDY Je bent van de ratten besnuffeld.

HOMMIE Wat moet ik hier nou nog? Ik wil... Ik moet... Ik stik.

RUDY En vader?

HOMMIE Laat 'm z'n eten maar in dat piepapparaat zetten dat ik van je gekregen heb.

RUDY Zo. *(pauze)*

HOMMIE Toe.

(Rudy zucht. Zijn blik valt op de appel. Hij pakt 'm op, kijkt en vreet hem dan tot het steeltje op. Hommie ziet haar droom vervliegen.)

RUDY Zullen we nou maar?

HOMMIE Was ie lekker?

RUDY   Ging. Maar een karbonaadje kan er nog wel bij. Kom.

(Hij helpt haar in haar mantel en loopt naar de deur.)

HOMMIE   Ga maar vast. Ik moet even wat halen.

RUDY   Oké, ik doe je fiets wel in de auto. *(af)*

HOMMIE   *(kijkt rond, probeert het huis in zich op te nemen. Ziet dan het restantje van de appel; komt dichterbij. Luistert.)* Ik hoor niks. Helemaal niks.
(Ze gaat naar de deur) Niks is niet veel. *(af)*

Einde

Uitweg

eenakter

Deel 4 van het vierluik

‘Komen & Gaan’

© Hans Brans,
Weidum, april 2004

Personages

Tanja	<i>28 jaar</i>
Anita	<i>19 jaar</i>
Rudy	<i>begin veertig</i>

(Een stationsrestaurant, 's avonds, na sluitingstijd. Achterin is de ingang via een glazen deur. Links is een doorgang naar de keuken, rechts een doorgang naar de toiletten. Tanja is bezig stoelen op de tafeltjes te zetten. Ergens staat een emmer met een schrobber erin.)

TANJA *(Neuriet, is opgeruimd. Op een bepaald moment ziet ze een grote pepermolen. Ze pakt hem op en gebruikt hem als microfoon. Zolang ze de pepermolen voor haar mond houdt, horen wij ook daadwerkelijk de versterkte stem van een stationsomroepster.)*

Hallo? Hallo, hallo, hallo-hallo. Test? Test, test, test. Bent u daar test? Ontvangt u mij test? Goed, ik ga beginnen test. Test een twee drie. Ja? Goed. *(pauze. Ze schraap uitvoerig haar keel, begint dan)* Uuh... Uuh... Uuh... Shit! *(Ze haalt de pepermolen van haar mond weg)* Nee sorry test. *(brengt hem weer voor haar mond.)* Sorry test! *(haalt hem weer weg)* Concenteren, concentreren, concentre- ren. *(Ze sluit haar ogen, haalt diep adem, verstilt, opent dan haar ogen, is nu rustig, verleidelijk, zwoel. Ze brengt de 'microfoon' weer naar haar mond; praat nu snel en bijna op één toonhoogte)* Goede morgen dames heren ook namens de nederlandse spoorwegen mag ik, TANJA, u van harte welkom heten in ons gehele vernieuwde station. Wij hopen dat uw verblijf geheel naar wens is en dat u geheel tevreden bent over de plezierige, efficiënte en uiterst aangename wijze waarop onze nieuwe omroepster TANJA u door onze steeds ingewikkelder en steeds veranderende dienstroosters heenloodst naar de trein van uw keuze. Diegenen onder u die regelmatig gebruik maken van de uitstekende, vriendelijke en uiterst aangemane dienstverlening in onze gerenomeerde stationsrestaurantie herkennen in het aangename, prettige, melodieuze en gerenomeerde stemgeluid dat u nu, NU dus, hoort, uh, herkennen daarin ongetwijfeld het prettige, aangename, uiterst vriendelijk en gerenomeerde - *(pauze)* figuur van diezelfde TANJA, die u altijd met zoveel aangenaam plezier en tot uw volle tevredenheid uw koffie, thee, bier, bitter-lemonmetcitraenschijfje, met appel gebakmetslagroom, soep-van-de-dag, en bitterballengamituurmetroodwitblauwe vlaggetjes - van diezelfde die de visboer ook bij een haring-in-stukjes op zo'n kartonnetje - uh.. - heeft gebracht. Helaas. Vanaf morgen, nee vandaag, vandaag, zult u TANJA niet langer in de restaurantie aantreffen waar u trouwens maar dit terzijde vanaf overmorgen, morgen dus, kunt profiteren van een speciale aanbieding van een gratis overheerlijk stuk kruimelappelgebakmetslagroom bij ieder derde kopjekoffie, maar dan overigens volgens mij wel een stuk kleiner stuk dan normaal. Juist. Terug naar de treinen. Vandaag, lieve reizigers, kunt u niet alleen kiezen uit ons bekende en gerenomeerde assortiment gele treinen, waaronder banaangeel, citroengeel en kiwigeel, maar ook tussen, of uit - uit of tussen laat ik hier even in het midden - speciale design coupés van die meneer met die hondennaam in diep saffraanrode, zacht aquamarijngroen of vrolijk ultraviolet-rose teinte, waardoor u als een geheel ander mens op de plaats van uw bestemming zult arriveren, ook al kunnen wij van onze kant vertragingen, afgelastingen, omleidingen en wegversperringen niet geheel en al uitsluiten.

(Tijdens deze monoloog verschijnt een schichtige Anita achter de gesloten deur. Ze heeft voorzichtig naar binnen gegluurd, heeft Tanja herkend en is geschrokken weer weggegaan. Even later is ze d'r weer. Na enig aarzelen probeert ze voorzichtig de deur te openen. Als dat niet lukt kijkt ze om zich heen en tikt uiteindelijk tegen de ruit. Pas na een pakker tikken, hoort Tanja het. Ze laat van schrik de pepermolen vallen en draait zich om.)

TANJA We zijn gesloten! *(Anita blijft haar aanstaren)* Ge-slo-ten. *(pauze. Tanja tikt op haar horloge)* Dicht! Morgen, acht uur. *(Ze draait zich om en gaat verder met de stoelen. Pas als ze in de buurt van de deur komt, durft ze opnieuw te kijken. Anita staat er nog altijd.)* Ge-slo-ten! Fermé! Closed! Aus, eh, Zu bedoel ik. *(Anita loopt langzaam weg, maar zodra Tanja zich heeft omgedraaid, komt ze even traag weer tevoorschijn. Als Tanja aan het dweilen is merkt ze Anita opnieuw op. Ze opent de deur.)*
 We zijn geslo- *(Ze bekijkt de ferfomfaaide gestalte van Anita van top tot teen.)*
 Zoekt u iets?
(Anita knikt, kijkt naar de grond.)
 Wat dan? *(Anita zucht, haalt haar schouders op.)*
 D'r is hier niks meer. Iedereen is weg.

ANITA Wacht u op iemand?

TANJA Ik? Ja, hoezo?

ANITA Ik ook. Ik wacht op iemand.

TANJA De wachtkamer is daar.

ANITA Hier.

TANJA Nee, daar hoor.

ANITA Hij komt hier.

TANJA Wie?

ANITA Op wie ik wacht. Is-ie er niet?

TANJA D'r is hier niemand. Ik wacht zelf op iemand. En dan sluit ik af. Het spijt me heel erg, maar u moet toch maar daar wachten.

ANITA *(schudt haar hoofd)* Nee.

TANJA Nee?

ANITA Alstublieft. Heel even.

TANJA *(neemt Anita onderzoekend op)* Ben jij niet van...?

ANITA *(schudt heftig haar hoofd)* Nee.

TANJA Niet van... Uit.. Van.. - hoe heet dat nou?

ANITA *(Pakt haar arm, laat hem meteen weer los)* Alstublieft, heel even.

TANJA Nou. Ja. Heel even dan. *(Ze doet de deur verder open, maar Anita blijft staan.)*
 Kom maar binnen.
(Anita gaat naar binnen, blijft midden in de ruimte staan, met haar tas in de

hand. Stilte.)

Hij kan ieder moment hier zijn, m'n vriend. *(pauze)* Die komt me afhalen.

(pauze) Ga zitten.

(Tanja ziet dat alle stoelen op tafels staan) O. Wacht even.

(Ze zet een stoel bij Anita neer, die na enige aarzeling gaat zitten. Ze houdt haar tas krampachtig vast.)

ANITA Je vriend?

TANJA Jeetje, het is al bijna tien uur. Ik moet opschieten. Ik moet nog zoveel doen. *(Ze begint de vloer te dweilen. Ondertussen haalt Anita heel langzaam een donkere jampot uit haar tas en zet hem stilletjes midden op de lege tafel. Tanja merkt het niet.)* Ja, ik ben hier voor het laatst, snap je. Morgen ben ik hier ook, maar dan niet hier, maar hierboven. Als omroepster. Op proef dan. Ze willen weer een menselijke benadering van de klant. Dat die gewoon op een beetje warme manier te horen krijgt dat bijvoorbeeld de trein niet meer gaat, maar dan de bus eventueel wel. Nou dat zeg ik dan. Of dat ze hier gratis appelgebak kunnen krijgen, of een krant bij vertraging. Van die dingen. Kan je misschien je voeten even optillen?

ANITA O, sorry.

TANJA Nou heb ik dus wel een stemtest gedaan, particulier dan, en die was heel goed, echt heel gaaf hoor. Ik heb een gaaf timbre zeiden ze. Zo noemen ze dat, maar toch ben ik zo zenuwachtig als een schijtende zanglijster. Snap je dat nou? Komt niet alleen daarvoor hoor, want zo meteen gaan we nog even naar het café en ik heb zo'n gevoel, zo'n gevoel.. *(ze kijkt romantisch voor zich uit)*. Een vriendin van me heeft 'm laatst voor een juwelierszaak zien staan, en niet bij de horloges, nou dan weet je het wel.

ANITA Hoe laat is Rudy hier?

TANJA Tien uur, maar hij is altijd te laat, dus ik - *(stopt, kijkt aandachtig naar Anita.)* Ken ik jou nou ergens van?

ANITA Ik ben niet van hier. Ik kwam.. *(stilte)*

TANJA Op wie wacht je eigenlijk?

ANITA Op.. *(Ze grist plotseling de pot van de tafel, stopt hem terug in haar tas en staat op.)* Ik kan maar beter gaan. Ik kom wel een andere keer.

TANJA *(Anita heeft de pot nu pas gezien, maar durft er niet naar te vragen.)* Waarom? Je bent hier nou toch. Ik ben nog niet weg. Ga even lekker zitten. Misschien wil je even meehelpen. Dan pak ik daarna wat te drinken?

ANITA Goed. Wat moet ik doen?

TANJA Zet die stoelen maar weer terug. *(Anita begint. Tanja gaat verder met haar werk)* Ik ben benieuwd wat hij aan heeft, Rudy. Als -tie een colbertje aan heeft, dan - . Had ik al verteld dat hij Rudy heet?

ANITA Ja. *(pauze)* Wil je met 'm trouwen?

TANJA Ik weet niet. Ik vind het wel lekker ouderwets.

ANITA Ouderwets?

TANJA Ja, ach gut, waarom niet? Hij is een stuk ouder dan ik en hij woont nog steeds bij zijn moeder, want hij rijdt op een vrachtwagen, internationaal, dus zelden thuis, altijd in dat ding, en dan is dat bij zijn moeder wel lekker makkelijk, vind Rudy dan, maar ik weet niet, ik vind het geen lekker idee, als ik dan bij hem ben, weet je wel, en zij zit daaronder, in de keuken, en wij zijn dan daarboven... - snap je, vind ik niet zo prettig idee, dus ik zou wel samen iets willen huren en dan is trouwen wel een goeie manier voor een nieuwe start, helemaal nu ik dat nieuwe baantje krijg. Vindt z'n moeder trouwens ook, hoor, dat je eerst moet trouwen bedoel ik. Die wil het liefst alles erop en eraan. Hoeft voor mij niet zo nodig, hoor, maar het lijkt me ook best mooi, dat je er toch net even wat bijzonders van maakt, met allemaal mensen aan lange tafels en toespraken en dat iedereen dan wat mag voordragen en zingen en kinderen die onder de tafels doorkruipen - nou ja, als hij dat nou leuk vindt, waarom niet? En dan krijg ik 'm tenminste ook zover dat-ie mee gaat, want ja hij vindt dat vanzelf wel sneu voor z'n moeder, maar ja, aan de andere kant, hij kan toch niet z'n hele leven bij z'n moeder blijven? Daar wordt dat mens volgens mij ook kierewiet van. We komen gewoon iedere zondag, met de kinderen. Ach, het is gewoon best een lief mens. *(De dweilende, pratende Tanja komt in botsing met een starende Anita, die de verkeerde stoelen terugzet.)* Oeps. *(Ze struikelen, de emmer valt om, het wordt een bende. Tanja giert van het lachen; Anita lacht mee.)* Hee, wacht 'ns even. Nou weet ik het. Jij bent... Hoe heet je ook alweer? Jawel, jij bent... - Hoe heette ze nou? Je woonde naast Francien, m'n beste vriendin, ik logeerde wel eens bij jullie in het dorp - Anneke! Heette je Anneke?

ANITA Ja. Anneke.

TANJA Nee! Anita! Je heet Anita. Ja toch? Of niet? *(Anita knikt van ja)* Anita... uh, Anita Over-.. Over... *(Ze maakt een draaiend gebaar met haar hand, maar de achternaam komt er niet uit. Ondertussen heeft Anita zich omgedraaid en begint te kotsen.)* O, mijn god. Moet je overgeven? O, mijn god. Ja, natuurlijk moet ze overgeven, dat zie je toch. Kom maar, daar is de wc. Kom maar. Geeft niks hoor, dat stuk had ik toch nog niet gedaan. *(Ze begeleidt haar naar het toilet. Beiden af.)* Toe maar, gooi het er maar uit. *(We horen Anita nog een keer overgeven.)* Dat is de Heren. Geeft niks hoor. Doe het maar lekker in de Heren. Wacht, ik haal even een doekje voor je. *(Tanja steekt het toneel over naar de keuken. Af.)* Doekjes, doekjes, doekjes. *(Ze steekt haar hoofd om de hoek van de keukendeur)* Ga gerust je gang hoor, ik moet de wc's ook nog doen. Stinken die Heren niet te veel? Anders neem je de Dames, daar hangt een geurtje in. *(verdwijnt weer in de keuken.)*

Doekjes, doekjes, doekjes. Waarom zijn hier nooit doekjes als je moet overgeven? Ah.

(Ze komt op met een rol keukenpapier. Halverwege het toneel houdt ze abrupt stil en slaat haar hand voor haar mond.)

Nou weet ik het! Anita Overmans! Jij was dat buurmeisje van Francien. Uit de Rozenhof. Je moest toen ineens verhuizen- *(ze slaat haar hand voor haar mond)* Jezus! Jij bent dat meisje dat.., dat.. Uh. Ben jij niet dat meisje dat haar ouders toen verloren is? Bij een auto-ongeluk? O, wat verschrikkelijk.

(Anita staat in de deuropening, haar kleren zitten onder.)

ANITA Heb je misschien een doekje voor me?

TANJA Wat erg. Wat erg. Sorry hoor, maar wat stom dat ik dat niet meteen zag. Ik zag wel dat jij - dat dacht ik meteen. Maar ik zag niet - , ja, hoe kon ik dat nou zien?

ANITA Heb je misschien een doekje?

TANJA *(ziet haar nu pas staan. Begint meteen met talloze vellen keukenpapier Anita's kleren af te deppen.)* Ja natuurlijk. Laat mij maar. Sorry hoor, maar ik schrok. Ik schrok zo toen ik zag dat jij - . Herken je mij nog? *(Anita knikt, maar Tanja ziet het niet)* Wat erg, dat van je ouders. Nou ja, vooral voor jou dan. Want je ouders zijn er natuurlijk niet meer. Wanneer was dat?

ANITA Twaalf jaar geleden.

TANJA Twaalf jaar? Zo lang al?

ANITA Ja.

TANJA Niet te geloven. Zat je toen nog op de basisschool?

ANITA Ja.

TANJA Je had van die Pipi Langkous staarten. En je pikte de make-upspullen van Francien. En die begrafenis stond zelfs in de krant. En ben je toen niet bij een of andere oom gaan wonen?

(Anita krijgt weer een oprisping.)

Moet je weer?

(Anita schudt van nee. Pauze)

Ga even zitten. Had je wat verkeerd gegeten?

(Anita schudt weer van nee.)

Heb je wel wat gegeten?

(Anita haalt haar schouders op.)

Maar je moet toch wat eten? Wacht ik haal even wat.

ANITA Hoe laat komt Rudy?

TANJA *(vanuit de keuken)* Ach, die is altijd te laat. Ik zeg maar zo, waar je het langst op moet wachten smaakt het lekkerst. Dicht, dicht, dicht. *(ze steekt haar hoofd om de deur)* Zeg, je wacht toch niet op hem, hè? *(Anita knikt heftig van nee)* Ja, weet ik veel, zou kunnen. Rudy kent zoveel mensen. Ook dicht, ook dicht, ook dicht.

Had ik al verteld dat hij Rudy heet?

ANITA Ja.

TANJA Alles is verdorie afgesloten hier. O, wacht even. Da's tenminste iets. *(komt op met een half brood en een pot augurken)*. Wil je misschien een boterham met augurk?

ANITA *(staart naar de pot met augurken)* Doe geen moeite, ik ga zo weer.

TANJA Doe het dan maar voor mij.

ANITA Oké, goed.

TANJA *(draait de pot augurken open, neemt er één uit, kijkt van de augurk naar Anita)*
Maar ho. Stop. Wacht eens even... Nou begrijp ik het.
(Ze pakt een stoel en gaat tegenover Anita zitten, pakt haar handen.)
Ben jij soms zwanger?
(Anita schuift op haar stoel, kijkt naar de grond, knikt na lang aarzelen 'ja'.)
Dacht ik het niet. Ik zag het meteen. Jezus meid. En dat is geen..eh, hoe zal ik het zeggen, geen blije gebeurtenis?
(Anita schudt haar hoofd, in tranen.)
En wie is de vader?
(Anita aarzelt, haalt haar schouders op)
Jezus. En nou?

ANITA Ik-wee-nie.

TANJA Wou je het houden?
(Anita schudt het hoofd)
Wouje het weg laten halen?

ANITA *(aarzelt)* Ja.

TANJA Ach arme ziel.
(Ze omhelst haar stevig. Ondertussen zien we Rudy achter de glazen toegangsduur. Hij gluurt naar binnen, aarzelt als hij Anita ziet. Gaat dan schielijk weg.)
Wist je nou maar wie de vader was. Dan kon die klootzak tenminste nog mee betalen.
(laat haar los) Denk eens na. *(pauze)* Ik wil me nergens mee bemoeien hoor, maar waren het er dan zoveel?
(Anita schudt van nee)
Dan moet je het toch weten. Weet je het echt niet?
(Anita knikt na enig aarzelen: ja, maar ze kijkt Tanja niet aan.)
Weet je het wel?

ANITA *(pauze)* Rudy.

TANJA *(als versteend, na een lange pauze)* Rudy?

ANITA Ja.

TANJA *(verbaasd)* Rudy?

ANITA Ja.

TANJA Hoe kan dat nou?

ANITA Z'n moeder vertelde dat hij hier zat.

TANJA Hoe kan dat nou?

ANITA Hij gaf me een lift. Ik heb de naam onthouden op de vrachtwagen, van waar die werkt. Twee maanden geleden. Op z'n werk heb ik het nummer van zijn moeder gekregen.

TANJA Rudy zou dat nooit doen. Dat heeft-ie me beloofd. Hij doet dat niet meer. Dat soort dingen doet-ie al lang niet meer.

ANITA Het is een klootzak. Dat zei je zelf. Jammer voor jou. Van mij mag je 'm houden. Ik hoef 'm niet meer. Het is gewoon een klootzak.

TANJA Wat zeg je dat - hard.

ANITA Hard? Ja. Zo ben ik. Ik ben zo.... - hard. En ik ga het 'm ook recht in zijn gezicht zeggen. Keihard. Zo meteen.

(Rudy verschijnt weer achter de ruit. Anita ziet hem. Hij blijft haar nadrukkelijk aankijken en verdwijnt pas uit zicht als zij haar blik afwendt.)

TANJA Rudy? Heb jij echt met dat arme kind.. ? Echt waar?

ANITA Je moet me geloven. Echt waar. Ik heb bewijzen.

TANJA Hè?

ANITA *(pakt Tanja beet)* Geloof je me? Ik ben niet zo.

TANJA Zo wat?

ANITA Zo hard. Als jij denkt. Geloof je me? Ik voel me een beetje... *(ze begint weer te koken en rent naar het toilet.)*

TANJA Jezus mina.

(Rudy is teruggekomen. Hij ziet dat Anita er niet meer is en opent de deur.)

RUDY Hallo!

TANJA Rudy..

RUDY Je bent nog niet klaar.

TANJA Nee.

RUDY Krijg ik geen kus?

TANJA Rudy, we moeten praten.

(Anita kijkt toe vanaf de w.c.)

RUDY Nou, kom dan mee, dan praten we in het café. Ik heb wat voor je. Hier. *(Hij zet een pakje met strik voor haar op tafel)*. Zal ik even meehelpen? Het is goddome al bijna half elf. Had je het zo druk? *(Hij begint de stoelen van de tafels te halen.)*

TANJA Wat zit daar in?

RUDY Wat dacht je? *(Hij pakt haar op met stoel en al)* Wij hebben wat te vieren.

TANJA Rudy, niet doen. Zet me neer.

RUDY *(Hij doet het.)* Hou je niet meer van me?

TANJA Rudy ken jij een meisje dat Anita Overmans heet?

RUDY Nee.

TANJA Echt niet?

RUDY Nee, hoezo?

TANJA Ze ziet hier te kotsen op de w.c.

RUDY Ze ziet hier te kotsen op de w.c.?

TANJA Ja.

RUDY Zo. Na sluitingstijd?

TANJA Ja, ze was - over tijd.

RUDY Dat zal wel ja. *(Hij ziet Anita.)*

TANJA Ik bedoel: ze zegt dat ze -

RUDY Ga je dat pakje nou nog openmaken? Wil je niet weten wat er in zit?

TANJA Wat zit erin?

RUDY Maak maar open.

TANJA Rudy, dat kind daar -

RUDY   Maak nou eerst even open. Alsjeblieft. Ja?

TANJA   Rudy. Dat meisje daar, dat zegt -

RUDY   Zo meteen. Eerst dat. Ik ga d'r wel helpen. Eerst dat. Ja?

TANJA   Nou ja, goed dan.

(Ze peutert het pakje open. Ondertussen loopt Rudy naar Anita toe. Ze kijken elkaar aan. Hij loopt om haar heen. Als Tanja het pakje geopend heeft ziet ze twee verlovingsringen in een doosje. Ze begint te huilen.)

RUDY   Mooi? *(Tanja knikt)* Dan hoeft je toch niet te huilen? *(Hij komt achter haar staan, omarmt haar, kust haar.)* Wij gaan er samen wat moois van maken. Ja? *(Tanja bijt op haar onderlip)* Ja?

TANJA   Rudy. Dat meisje dat zegt dat jij haar zwanger hebt gemaakt.

RUDY   *(gaat staan)* Zo. Zegt ze dat?

ANITA   *(zacht)* Klootzak!

RUDY   *(zacht)* Tyfushoer.

TANJA   O, daar is ze. *(snottert in een zakdoek)* Hoe is het nou? Gaat het weer een beetje? Nou, uh.. Moet ik jullie aan elkaar voorstellen? Dit is Rudy en dat is Anita. Of hoeft dat niet meer? Of wel? Ik weet het niet.

ANITA   Wou je soms beweren dat het niet waar was?

RUDY   Dat wat waar was?

TANJA   Dus jullie kennen elkaar?

RUDY   Dat wàt waar was?

ANITA   Wat zij zei.

RUDY   Wat zei zij dan?

TANJA   Anita is een oud buurmeisje van Francien, uit de Rozenhof.

RUDY   Goh. Interessant.

ANITA   Hij doet gewoon oftie me niet eens kent.

TANJA   Ken je haar?

ANITA   Nou?

RUDY   Ik wist niet dat ze zo heette.

ANITA Pffh. (*maakt wegwerp gebaar*)

RUDY Hoe zei je dat ze heette?

TANJA Anita Overmans.

RUDY Zo. Aangenaam.

ANITA Pffh.

TANJA Dus je kent haar wel?

ANITA Nou?

RUDY Jawel. Ik ken d'r wel...

ANITA A-ah!

RUDY - dat soort.

ANITA Dat soort!

TANJA En ze is zwanger, zegt ze.

ANITA Zegt ze? Ik heb bewijzen.

RUDY Zo. Interessant.

ANITA Ja!

RUDY Waarvoor?

ANITA Waarvoor? Waarvoor? Waarvoor vraagt-ie.

RUDY Ja, ik vraag waarvoor.

TANJA Nou, ik geloof voor dat jij haar..uh..

RUDY (*tegen Anita*) Nou?

ANITA Wou je dat soms ontkennen?

RUDY Wat?

TANJA Dat jij haar zwanger gemaakt hebt. Dat zegt ze toch?

RUDY O ja, zegt ze dat? Ik hoor niks. Laat eens horen dan.

ANITA Pffh.

TANJA Heb jij dat gedaan, Rudy? Zeg het nou.

RUDY Ik wil het eerst wel eens van haar horen. Heb ik dat gedaan? Wat heb ik gedaan dan? Nou? *(Hij doet een stap in Anita's richting. Ze deinst achteruit.)*

TANJA Rudy!

ANITA Ik zeg het gewoon. Ik zeg het gewoon. Kan me niks schelen.

TANJA Hè? Wat?

RUDY Zo. Ga je het zeggen? Toe maar.

ANITA *(schreeuwt)* Hij heeft me verkracht. Die klootzak. Hij heeft me gewoon verkracht. In die cabine.

TANJA Hè? Wat? Rudy? Wat zegt ze?

RUDY Ik heb d'r verkracht.

TANJA Is dat zo?

RUDY Dat zegt ze. Dat hoor je toch. Het heb effe geduurd, maar het is eruit.

ANITA *(tegen Tanja)* Ik had het je niet willen vertellen. Omdat ik het lullig voor jou vond. Omdat jij met hem... Omdat jij nog met hem wil trouwen.

RUDY En bewijzen heb je ook hè? Zo. Wat dan? *(Hij springt over een tafel, pakt haar tas.)* Zitten die hierin?

ANITA Blijf af!

TANJA Rudy!

RUDY *(Hij haalt de pot uit de tas)* Wat is dit?

ANITA Blijf af. Afblijven, met je gore poten. Klootzak.

TANJA Toe Rudy. Laat staan.

RUDY Oké, oké. *(Hij zet de tas neer, houdt zijn handen omhoog).* Ik wou alleen maar graag even weten hoe en wat. Dat ik weet waar ik aan toe ben. Ik wou het haar graag even horen zeggen. Want ik had tot nu niks van haar gehoord, behalve schelden dan. Nou, vertel eens..

TANJA Wat wou je horen?

RUDY Wat ik gedaan heb. Vertel eens, Anita. Anita heette je toch hè? Leuke naam. Hoe is het gegaan? Wat heb ik gedaan? Hoe, wat, waar, wanneer?

ANITA Of jij dat niet weet. Klootzak.

RUDY Ik weet het wel. Anita. Maar ik denk dat ik iets heel anders weet dan jij.

TANJA Wat bedoel je?

RUDY Laat haar nou even vertellen. Over hoe het gegaan is. Of had je het hele verhaal al aan Tanja vertelt? In geuren en kleuren? Als vrouwen onder mekaar? Kwam ik net te laat. Of nee, je had het nog niet helemaal verteld. Had je de sappige details weg gelaten?

ANITA Zak.

RUDY Dat weten we nou wel. Nou, hoe is het gegaan?
(Anita zwijgt)

TANJA Ze kreeg een lift van je.

RUDY Hou jij nou godverdomme even je mond!

TANJA Nou zeg. Sla verdorie niet zo'n toon tegen mij aan! Ik ben je hond niet.

RUDY Sorry!

TANJA Dat wil dan met je trouwen. Ik probeer dat kind alleen maar te helpen. En jij zegt ook niks.

RUDY *(kwaad)* Sorry! *(pauze, rustig)* Sorry.

TANJA Ik wil nou ook wel eens weten waar ik aan toe ben.

RUDY Sorry. Sorry, sorry, sorry. *(pauze)* Dat begrijp ik. *(stilte)*
Ze staat gewoon te liegen.

TANJA Sta je te liegen? *(Anita reageert niet, zakt hierna steeds verder weg.)*

RUDY Zie je? Ze trekt geen bek open. Ze kan beter pijpen dan praten.

TANJA Wat zeg je nou? Wat zeg je nou? Wat zeg je nou?

RUDY Je bent niet doof wel? Oké, ik heb d'r een lift gegeven. Ze heeft me de kop gek gezeurd dat ze geen slaapplaats had, toen mocht ze bij mij in de cabine slapen, boven, toen kwam ze ongevraagd beneden, toen heeft ze me gepijpt, als ongevraagde tegenprestatie, en de volgende ochtend hebben we een nummertje gemaakt en toen is ze een broodje gaan halen, van mijn geld, en dat is de laatste keer dat ik deze slettebak gezien heb.

TANJA Rudy van Berkel. Dit is niet de eerste keer. Dit is de derde keer. Jij bent echt een klootzak. *(Ze gooit het doosje met de ringen naar zijn hoofd.)* Steek die ringen maar - . Nee, dat zeg ik niet.

RUDY Dan zal ik nog even wat zeggen. Eergisteren, hè? Toen heeft dat kutmokkal me gebeld, bij m'n moeder thuis. *(met zielig stemmetje)* 'Met Anita. Ken je me nog?' Wist ik veel, ik herkende d'r stem niet eens. Krijg ik me een scheldkannade naar m'n hoofd. Dat ik d'r liet zitten. Dat alles mijn schuld was. Dat ze me

ging aangeven bij de politie, omdat ik d'r verkracht had.

TANJA Hè. *(tegen Anita)* Is dat zo?

ANITA *(zacht)* Zak.

RUDY Dank je wel. *(Hij buigt naar Anita, dan naar Tanja.)* Ik ben een zak. Klopt. Maar ik heb d'r NIET verkracht. *(lange stilte)*

TANJA Ik snap er niks van. Dus..? *(Ze kijkt vragend naar Anita. Die kijkt naar de grond. Dan kijkt ze naar Rudy.)*

RUDY Ja. *(stilte)* Het spijt me Tanja. Het had niet mogen gebeuren. Maar het is wel gebeurd. Ik heb het gewoon gedaan, of toegelaten, weet ik veel - uit een soort... medelijden.

TANJA Medelijden!

RUDY Ja, medelijden. Goed, ik zal ook wel een geile egoïst zijn, maar dat ik d'r in de wagen liet slapen dat was echt niet omdat ik d'r wou neuken. Zo lekker is ze niet. Moet je dat nou zien, wat een zielig hoopje ellende. *(Rudy en Tanja kijken naar Anita)* Ze zegt geen stom woord, een smoel als een grafkelder. Zo was ze in de wagen ook.

ANITA Ik ..uh. Ik ga maar eens. *(pakt haar tas)*

TANJA *(houdt haar tegen)*. Anita, waarom heb je dat gezegd? *(pauze)* Van dat verkrachten? *(Anita haalt haar schouders op.)* Het was niet waar hè? *(Anita schudt haar hoofd.)* Maar waarom zei je het dan? *(Anita haalt haar schouders op. Ze begint weer te kokhalzen.)* O god. Daar gaan we weer. Haal eens wat papier uit de plee, Rudy. En water. *(Rudy af. Anita herstelt zich onmiddellijk.)*

ANITA Ik vond hem aardig. Ik vond hem lief.

TANJA Rudy? *(Anita knikt.)* Maar waarom..?

ANITA Weet ik niet. Vanwege... *(houdt haar handen op haar buik)* Ik weet niet. Ik doe alles verkeerd, altijd..

RUDY *(op met papier en water)* Hier. Hoe gaat het nou?

ANITA Gaat wel.

RUDY Moet ik nog wat halen?

ANITA Dank je.

TANJA Jij hebt d'r evenzo goed wel een kind geschopt.

RUDY *(wantrouwend)* Is dat echt zo?

TANJA Zie je dat dan niet? Het minste wat je kan doen om het goed te maken is haar abortus betalen.

RUDY Wil ze het laten weghalen dan?

TANJA Ja, hè-hè. Natuurlijk! Dacht je dat ze een koter van jou wou?

RUDY Oké. Goed. Wat kost dat?

ANITA Tweehonderdvijftig euro.

TANJA Hè?

RUDY O. Oké. *(Hij trekt zijn portefeuille, geeft haar drie briefjes van honderd.)*
Hou de rest maar.

ANITA Dank je. *(steekt het weg.)*

TANJA Wat..? Hoe..? Ik kan het even niet volgen. Hoe weet jij zomaar dat dat zoveel kost?

ANITA Omdat.. Omdat ik het *(weifelt)*, omdat ik het vanmorgen weg heb laten halen.

TANJA Hè!?

RUDY Krijg nou wat.

TANJA Vanmorgen?

ANITA Ja. Ik ben vanmiddag weggelopen.

TANJA Weggelopen?

ANITA Uit de kliniek. In Zwolle.

RUDY Zeg, ho eens even. Is dat zo? Was ze wel zwanger dan? Ze verneukt je waar je bij staat.

TANJA Ja, dat hebben we gemerkt, Rudy. Hè hè. Je hebt toch gezien dat ze het aan d'r buik heeft?

RUDY Waarvan dan? Ze kan net zo goed wat verkeers gegeten hebben.

TANJA Ze heeft niks gegeten. Van die abortus natuurlijk.

RUDY Kan ze dat bewijzen?

TANJA Ze komt zo uit een kliniek. In Zwolle.

ANITA Ja, dat kan ik bewijzen.

RUDY Heb je een bonnetje of zo?

TANJA Rudy!

ANITA *(heeft de glazen pot uit haar tas gepakt)* Bedankt voor het geld. Hier. *(Ze schuift de pot over de tafel naar hem toe.)*

RUDY Wat is dat?

ANITA Voor jou. *(Ze geeft hem de pot.)*

RUDY Wat krijgen we nou?

ANITA Maak maar open.

TANJA Wat is het?
(Rudy draait de deksel open, tuurt in het potje, steekt er een vinger in, ruikt.)
Wat is het? *(stilte)*

RUDY Gadverdamme.

TANJA Wat is het?

ANITA Dat heb jij gemaakt en ik heb het doodgemaakt!

RUDY Gadverdamme! *(loopt weg, komt woedend terug.)* Ik ram d'r in elkaar.

TANJA *(houdt hem tegen)* Rudy! Rudy!!

ANITA Ga je gang maar! Toe maar! Ik heb het doodgemaakt! Ikke. Voor jou! Maak mij ook maar dood. Kan me niks schelen! Toe dan!

RUDY Dit is toch niet te geloven.

ANITA *(hysterisch)* Ben je d'r niet blij mee? Ik was er wel blij mee. Ik wou het. Ik wou het. Ik wou het van jou. Ik heb toch niks. Wat heb ik nou? Ik laat alles vallen, ik raak alles kwijt, iedereen, altijd. Ik kan niks. Ik ben niks. Ik kan toch niks? Ik ben die..., die.. tyfushoer, die nergens kan blijven. Die niet eens wat kan vasthouden. Die alles laat vallen. Die kan toch geen kind hebben? Die.. Die...

RUDY Compleet gestoord.

ANITA Compleet gestoord, ja! Wat moet zij nou met een kind? Ze kan d'r eigen leven niet eens op orde krijgen. Ze kan niet eens iemand vinden. Die kan echt helemaal niks. Niks, niks, niks.

TANJA Anita, rustig, rustig.

ANITA Weet je wat ik ga doen? Jij wilt mij niet doodmaken hè? Wil je mij doodmaken? Nee hè? Dat kan je niet. Neuken kan je wel, maar doodmaken kan je niet, hè? *(ze spuugt naar hem)* Dan kan je niet. Ik wel. Dàt kon ik wel. Het enige wat ik

kon.

- TANJA *(Probeer Anita te omarmen.)* Hou op, hou op.
- ANITA Weet je wat ik ga doen? Weet je wat ik ga doen? Weet je waar ik ga slapen, vannacht? Ik ga onder jouw vrachtwagen liggen. En als ik dan slaap en jij rijdt weg, morgenvroeg, dan rij jij over mijn buik, waar jouw kindje in zat en dan rij jij mij tot moes. Dan lig ik lekker nog een keer onder je. En dan ben ik dood! Net als mijn kindje. Dood, dood, dood.
- TANJA Sst. Stil, stil maar. Stil maar meisje. *(Tanja huult, Anita wiegt haar.)*
- RUDY Jezus Kristus. Wat een toestand. *(lange stilte)*
Wat moeten we nou?
- TANJA Ik weet niet. *(pauze)* Rudy?
- RUDY Ja.
- TANJA Je had echt medelijden met d'r, hè?
- RUDY Ja. *(pauze)* Maar nu meer dan toen. *(pauze)* Wist ik veel. *(pauze)* Je doet maar wat.
- TANJA Ja. *(pauze)*
- RUDY Hee, Tanja.
- TANJA Ja?
- RUDY Het spijt me.
- TANJA Ja. *(pauze)*
- RUDY Ik had me de avond anders voorgesteld. *(pauze)* Wat moeten we nou?
- TANJA Ik neem d'r mee naar huis. Ze blijft bij mij slapen. Jij gaat naar je moeder. En morgen zet ik d'r op de trein.
- RUDY Waar naar toe? *(Hij stopt de pot terug in Anita's tas.)*
- TANJA Ik weet niet. Ze zal toch wel ergens wonen?
- RUDY Ja, dat denk ik ook. Dat moet wel haast.
- TANJA En anders moet ze maar weer terug naar die kliniek, in Zwolle.
- RUDY Ja. *(pauze)* En wij?
- TANJA Ik weet niet. Dan zien we wel verder. *(pauze)*
Morgen begint m'n nieuwe baan. "Dames en heren. Op spoor drie komt de trein

naar Zwolle binnen voor de arme Tanja die een kind weg heeft laten halen van MIJN vrijer.” *(pauze)* En morgenavond doe jij je aanzoek nog een keer.

RUDY   En dan?

EINDE

Komen & Gaan

bestaat uit vier afzonderlijke eenakters, die tezamen ook als vierluik gespeeld kunnen worden. Allemaal gaan ze over mensen die rakelings langs elkaar scheren, zonder dat ze erin slagen om elkaar vast te houden of samen verder te gaan. Dit thema krijgt op uiteenlopende wijze vorm: soms kluchtig, soms absurdistisch, maar dan plotseling met een dramatische inslag.

- Op een verlaten perron probeert een oudere vertegenwoordiger contact te krijgen met een vreemd verwaarloosd meisje. Als dat niet lukt reageert hij zijn teleurstelling af op een argeloze leraar.
- Dezelfde leraar komt met goed en slecht nieuws langs bij een familie die op het punt staat met vakantie te vertrekken. Temidden van de chaos zit de huisvader bij de pakken neer. Terwijl de leraar vruchteloos probeert om de tweelingdochters uit elkaar te houden, gooien de moeder des huizes, de huishoudster en de jongste zoon voortdurend roet in het eten.
- Als de familie vertrokken is blijft de oude huishoudster in de derde eenakter alleen achter in het lege huis. Ze is bang om in zichzelf te praten, maar laat zich gerust stellen door een sprekende appel. Die roept haar op om het leven niet zomaar voorbij te laten gaan. Wanneer haar zoon langs komt om haar op te halen slaat hij haar droom onbedoeld in stukken.
- In de laatste eenakter zien we naast de zoon ook het verwaarloosde meisje terug uit de eerste eenakter. Ze dringt een gesloten stationsrestaurant binnen en maakt het de serveerster knap lastig met leugens en halve waarheden over haar vriend. Stapje voor stapje wordt duidelijk wat die heeft uitgevreten en wat de inhoud is van het mysterieuze potje dat het meisje al die tijd met zich meezeult.